

ŠTEVILKA 4 NOVEMBER 2020

TÄBOR

tema meseca

OHRANIMO
STIK

TABORNIKI

... V zimsko
... naravo

... Zdrave misli
... v zdravem telesu

KAZALO

REVIJA TĀBOR

Odgovorna urednica:
Metoda Zalar

Glavna urednica:
Maša Pušnik

Urednik fotografije:
Tadej Morano

Urednica ilustracij:
Jovana Đukić

Lektoriranje:
Neža Marija Slosar

Ožji sodelavci: Darja Čadež, Jaka Bevk, Urban Lečnik Spačič, Alja Ločičnik, Matej Kelemen, Maks Koncilja, Maja Kramar, Ema Kočevar, Gregor Matavž, Tina Mervič, Katarina Miklavc, Lea Morano, Darja Petrič, Urša Primožič, Eva Rajh, Miha Rebol, Anja Slapničar, Iva Štefanija Slosar, Rok Šarič, Zala Šmid, Nik Žnidaršič.

Oblikovanje:
Petra Grmek in Miha Maček (Reakcija d.o.o.)

Grafična priprava:
Igor Bizjak

Fotografija na naslovnici:
Karolina Mulec

Fotografija na zadnji strani:
Neža Ternik

Naslov uredništva:
revija.tabor@taborniki.si

Izdajatelj: Zveza tabornikov Slovenije, Einspielerjeva 6, 1000 Ljubljana

Naklada: 6900

Revija Tabor prejmejo vsi člani Zveze tabornikov Slovenije s poravnano letno članarino. Članarina in prejemanje revije sta vezana na koledarsko leto (januar—december).

Revija je vpisana v razvid medijev Ministrstva za kulturo RS pod zaporedno številko 792.

ISSN 0492-1127

Revija Tabor sofinancirajo:

STRANI ORGANIZACIJE

- 4** Razpis volitev organov ZTS za mandatno obdobje 2021–2024
Kako lahko podprete naše delovanje

MEDVEDKI IN ČEBELICE

- 6** MČ je dober prijatelj

GOZDOVNICI IN GOZDOVNICE

- 10** Zdrave misli v zdravem telesu

V DIVJINO

- 14** V zimsko naravo
Zanetimo ogenj v zimskih razmerah

POPOTNIKI IN POPOTNICE

- 18** Kje se konča PP program?

UJEMI ZNANJE

- 23** Interno komuniciranje
v času "posebnih" razmer

ZA BOLJŠI JUTRI

- 27** Trajnostna energija za vse!

VSEMU BOMO KOS

- 31** Če želiš priti daleč,
pojdi v družbi

BREZ MEJA

- 37** Kako smo slovenski taborniki
postali člani največjega
svetovnega mladinskega gibanja

KNJIGOŽER IN FILMOJUB

- 41** Simona Semenič: Skrivno društvo
KRVZ (Mladinska knjiga, 2020)

JEZIKOVNA DROBTIN'CA

- 42** Koronavirus, covid-19,
SARS-CoV-2 ...

RAZVEDRILO

- 43** Ugankar
44 Strip
46 Škljoc!

Korona časi so nam začrtali smer-nice, da več časa preživimo doma, da se manj družimo in da moramo v namene preprečevanja širjenja bolezni omejiti stike z drugimi, prekiniti z določenimi aktivnostmi oziroma ohraniti varno fizično razdaljo. Vse to lahko vpliva na pomanjkanje socialnih stikov, kar je lahko tudi čustveno obremenjujoče.

Kako se s tem spopadati in kako trenutni situaciji prilagoditi tabor-niške aktivnosti, si lahko prebereš v rubriki *Vsemu bomo kos*.

Kako smo taborniki pred 25 leti sploh postali člani Svetovne organi-zacije skavtskega gibanja (WOSM)? Smo res bili v času Jugoslavije že člani, potem pa ne več? Ali smo res taborniki prvi, ki v svoji prisegi eksplicitno ne omenjamo Boga?

Na zgornja vprašanja ti bomo po-skušali odgovoriti v rubriki *Brez meja*.

Skupaj premagujemo izzive

Kako nenavadno in nepričakovano je letošnje leto in če kdaj, smo letos taborniki dokazali, kako iznajdljivi in prilagodljivi smo. Kljub številnim omejitvam in negotovostim so praktično ves čas potekali taborniški sestanki, akcije, tekmovanja in taborjenja. Morda v malo drugačni obliki, z drugačnimi metodami in pripomočki, a v svoji srčiki so bili še vedno taborniški. Zato sem zelo ponosna na vse vas prostovoljce, ki ste zavihali rokave in še v tako neugodnih okoliščinah izpeljali kar najboljši program za naše člane in skrbeli za varnost v lokalnih skupnostih. Niste se ustrašili izziva in dokazali ste, da se vse da, če se hoče.

Letošnje leto pa ne bi bilo tako uspešno tudi v teh pogojih, če ne bi bilo naših staršev. Zato vsi tisti, ki berete revijo Tabor, najlepša hvala. Hvala, da nam zaupate in verjamete v nas!

Taborniško gibanje sicer sloni na delu prostovoljcev, ki so gonilna sila in ostajajo zvesti našim vrednotam – sodelovanju, spoštovanju, odprtosti, solidarnosti in pozitivnosti.

Včasih pa samo prostovoljske ure niso dovolj, ampak za uspešno delovanje potrebujemo še kaj drugega. Nenavadna leta, kot je letošnje, pa so tista, ko finančno podporo potrebujemo še bolj kot sicer. Zato lahko na naši uradni spletni strani zasledite zavihek *Podprite nas*, kjer lahko s parimi kliki odkrijete, kako lahko prispevate k delovanju tabornikov na nacionalni in predvsem lokalni ravni.

Počasi se približujemo koncu leta in nekateri si kar želijo, da bi se čim prej končalo, saj je

bilo letos kar preveč negativnega in včasih je težko najti tisto pozitivno silo, ki nas žene naprej. Ampak taborniki pa imamo še poseben razlog, da se lahko veselimo prihodnjega leta, saj bo v letu 2021 minevalo že 70 let, odkar je bila ustanovljena Zveza tabornikov Slovenije. Zavidljiva obletnica, ki sicer zaznamuje delovanje organizacije, hkrati pa orisuje še daljšo tradicijo taborništva na Slovenskem. V izvršnem odboru se že veselimo, da bomo lahko obletnico praznovali skupaj.

Za konec naj vsem zaželim uspešne, pozitivne in nasmejane mesece, ki so pred nami. Naj se letošnje leto konča bolje, kot se je pričelo, in naj vam taborniške energije nikoli ne zmanjka. Skupaj ustvarjamo boljši svet še naprej!

Eva Bolha,
načelnica Zveze tabornikov Slovenije

Razpis volitev organov ZTS za mandatno obdobje 2021–2024

Avtorji: Anja Novljan, Urban Lečnik Spaič, Mateja Justin (volilna komisija)

Volilna komisija v sestavi Anja Novljan, Urban Lečnik Spaič in Mateja Justin razpisuje volitve za mandatno obdobje 2021–24. Volitve so namenjene temu, da skupaj sooblikujemo pot za naprej. Zato vabimo vse kandidate, kandidatke, ki si želite tvorno prispevati k razvoju taborništva v Sloveniji in svetu, da se posvetujete s svojimi načelniki, načelnicami, starešinami, prijatelji, prijateljicami, taborniki, tabornicami in zberete pogum, da stopite na pot delovanja na nacionalni ravni.

Razpis in prijavni obrazec najdete na Stenčasu med zadnjimi novicami, rok za prijavo pa je **1. 2. 2021 do 12. ure.**

Na skupščini bomo v skladu s Statutom ZTS volili tabornice in tabornike na naslednje funkcije:

- starešina ZTS
- načelnik/načelnica ZTS
- izvršni odbor ZTS:
 - načelnik/načelnica programa za mlade v ZTS
 - načelnik/načelnica za vzgojo in izobraževanje ter delo z odraslimi v ZTS
 - načelnik/načelnica za mednarodno dejavnost ZTS
 - načelnik/načelnica za odnose ZTS z javnostmi
 - zakladnik/zakladničarka ZTS
- nadzorni odbor ZTS – trije člani
- častno razsodišče ZTS – pet članov

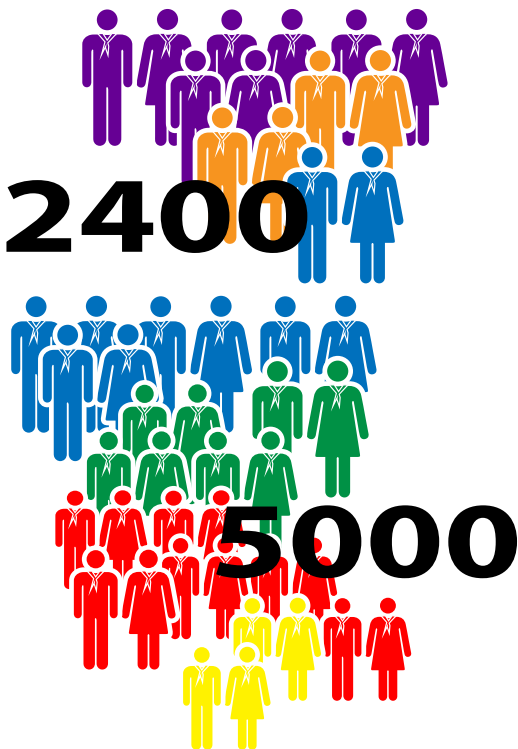
In memoriam

Rod Beli bober sporoča žalostno vest, da nas je zapustil dolgoletni član Samo Žorž. Več kot 50 let je bil tabornik s srcem in dušo – opravljal je številne funkcije na rodovi, območni in nacionalni ravni. Pogrešali te bomo.

Tvoji Bobri

Kako lahko podprete naše delovanje

Avtorji: IO ZTS

Srce taborniške organizacije smo **prostovoljci**, ki taborništvu namenjamo svoj prosti čas. Približno 2400 mladih zagotavlja program in neformalno izobraževanje za 5000 članov. Po uradnih podatkih smo v preteklih letih prostovoljske organizacije opravile za skoraj 100 milijonov evrov prostovoljskega dela, med njimi je na tisoče taborniških prostovoljskih ur, mnogi posamezniki namenijo taborništvu več kot 500 ur letno (kar pomeni, da praktično ni dneva brez časa za tabornike).

Zakaj ta statistika? Ker je naša osnovna vrednota prostovoljstvo, širimo zavedanje o pomenu presejanja materialnega pogleda na svet in namesto tega spodbujamo zdrav način življenja ter podpiramo duhovni razvoj vsakega posameznika. A smo kot nevladna organizacija nenehno pred izzivom: Kako zagotoviti dovolj finančnih virov, da omogočimo nemoteno delovanje tako kompleksne organizacije?

Sredstva za delovanje v veliki meri črpamo iz članarine in dotacij, državnih in mednarodnih projektov, lastne dejavnosti v Gozdni šoli v Bohinju, odprti pa smo tudi za sponzorstva in topla pozdravljamo donacije.

Vsa trenutno razpoložljiva sredstva namenjamo **izva-**
jaju taborniškega programa in izobraževanju
prostovoljcev. Večina med njimi je vodnikov, torej mladih, ki ob podpori odraslih prostovoljcev vodijo majhno skupino enako starih otrok: z njimi se dobijo vsak teden na srečanjih, skupaj gredo na izlete, seveda pa vsako poletje odidejo tudi na taborjenje. Poleg tega smo aktivno vključeni v program **civilne zaščite in reševanja**. V Zvezi tabornikov Slovenije deluje 18 enot ZTS-PZP za postavljanje zasilnih prebivališč s skupaj 112 pripadniki, ena enota ZTS-MOBSTAC za postavitev mobilnega stacionarija z 12 pripadniki, ena enota ZTS-VUZN za vodenje in upravljanje začasnih naselij z osmimi člani in vodstvo vseh enot (štiri člani). Skupaj deluje v vseh enotah 136 članov ZTS, ki so aktivni pripadniki sil za zaščito in reševanje. V slučaju potrebe pa se redno pojavljajo še drugi taborniški prostovoljci, kjer lahko govorimo o presejanju števila 1000.

Želimo si zagotoviti stabilno podporo prostovoljcem in **rast organizacije** tudi v bodoče, tako po kakovosti programa kot s primerno usposobljenimi prostovoljci. Taborniško izkušnjo si seveda želimo omogočiti kar največjemu številu otrok, ki bodo lahko z nami **ka-**
kovostno preživljali svoj čas.

Pri tem nas lahko podprete tako, da našim rodovom ali Zvezi tabornikov Slovenije namenite del dohodnine, kako to naredite, najdete na nacionalni spletni strani in spletnih straneh rodov. Veseli pa bomo tudi donacij na naš transakcijski račun. Več informacij na taborniki.si/podprite-nas/.

MČ je dober prijatelj

Besedilo: Maja Kramar, ilustracije: Darja Petrič

Živijo! Mi smo člani voda Smej koti. Naš moto je: "Dobra volja je najbolja!" To je naša vodnica Kristina. Včasih ji nagajamo, se pa od nje tudi veliko naučimo. Pogosto nas spomni na zakone medvedkov in čebelic. Predvsem na tistega, ki govori o prijateljstvu. Pravi, da je zelo pomembno, da se v vodu dobro razumemo in si pomagamo. Pridruži se nam na vodovem srečanju in postani del našega voda!

Postavimo stolp prijateljstva

Igraj se z nami in k igri povabi še prijatelja ali prijateljico! Na spodnje prazne listke zapiši ali nariši tri naključne stvari, ki jih vidiš ležati po taborniški hiški ali po svoji sobi. Nato povabi prijatelja, da tudi on izpolni naslednje tri listke s svojimi stvarmi.

Izrežita kvadratke iz teh strani in listke zmečkajta. Nato naj vsak od vaju izžreba 2 listka. Skupaj zgradita stolp samo s predmeti, ki so na listkih. En predmet lahko uporabita večkrat (če npr. izžrebata sponko za papir, lahko uporabita toliko sponk za papir, kot želita).

ZA DOMA

Svoj stolp lahko poskusiš postaviti tudi sam, sama doma. Spodbujamo pa te, da k postavljanju povabiš še nekoga. Če se trenutno ne moreš igrati s prijateljem, prijateljico, lahko k igri povabiš koga izmed družinskih članov.

SPONKA

VRV

ŠKATLA ZA JAJCA

To je vajn stolp prijateljstva! Nastal je zato, ker sta ga zgradila skupaj. Svoj stolp lahko narišeta spodaj poleg naših stolpov.

STOLP 1 :

STOLP 2 :

STOLP 3 :

NARIŠI SVOJEGA

Igrajmo se!

Ker zelo radi nastopamo, smo si na začetku leta izbrali večšino Igralec. Odigrali bomo zgodbo iz slikanice *Prijatelj, kot si ti*. Vodnica Kristina nam je na listke narisala dialoge ptička in veвериčka. Prizore bomo odigrali po dva in dva. Tudi ti si lahko izbereš svoj listek in prizor odigraš s svojim prijateljem, prijateljico!

ZA DOMA

V vodu, s prijatelji ali z družinskimi člani lahko izdelate lutke! Narediš lahko veverička, ptiča, črvička, želod. Oblikuješ lahko tudi sceno, kjer se vidijo drevesa, trava in sončni zahod. Uporabljaš lahko materiale, ki jih imate pri roki – bodi iznajdljiv, iznajdljiva! Predstavo lahko posnameš in jo deliš z ostalimi prijatelji. Če jo igrate v vodu, lahko usvojite večšino Igralec.

Veveriček in ptič skačeta in plezata, tekata in se lovita, letita in poskakujeta, pojeta ves dan. Na koncu dneva se usedeta v travo, jesta in gledata sončni zahod.

Moj prijatelj je

Verjetno tudi ti kar precej časa preživiš s svojimi sovrstniki. V šoli, na različnih krožkih, pri športnih aktivnostih, pri tabornikih srečaš kar veliko ljudi, pa vendar se ne s čisto vsemi spletejo prijateljske vezi. Kaj je tisto, kar naredi prijatelja? Kako se tvoj prijatelj vede do tebe in do drugih?

V ta okvirček zapiši ali nariši lastnosti, za katere meniš, da so pomembne, da jih ima tvoj prijatelj, prijateljica (npr. je prijazen, je pogumna, ima rad živali, z mano deli svoje igrače ...).

V ta okvirček pa zapiši ali nariši tiste lastnosti, za katere si res ne želiš, da bi jih tvoj prijatelj ali prijateljica imela (npr. velikokrat je jezen name in mi ne pove zakaj, norčuje se iz sošolcev, ki so drugačni od nje, zafrkava me, ker nimam vedno novih oblačil ...).

Predstavljaš si svoje vrstnike, sošolce, prijatelje. Za vsakega lahko ugotoviš, ali ustreza tvojim željam, kakšen naj bi bil tvoj prijatelj. Mogoče boš za kakšnega prijatelja ugotovil, ugotovila, da ustreza bolj tistim lastnostim, ki ti niso všeč. O tem se lahko pogovoriš s kom izmed svojih družinskih članov ali s svojim vodnikom, vodnico. Skupaj boste našli rešitev.

VODNIKI

Kot vodniki imate zelo velik vpliv, kako se bodo člani voda v skupini počutili. Pogosto imamo v skupini otroke različnega spola, iz različnih šol ali pa samo različnih razredov, ki se med seboj včasih ne razumejo, zato je naša naloga, da jih povežemo. To najlažje izvedemo preko različnih iger.

Nekaj idej lahko najdeš v tem prispevku, pobrskaš pa lahko tudi po orodju Drobtinice duhovnosti, ki je dostopno v knjižnici na Stenčasu. Tam najdeš igre in namige, kako aktivnosti ustrezno osmisliti – če se po zaključeni igri o njej pogovarjamo, lahko učno izkušnjo še poglobimo.

Kjub razlikam smo si podobni

Vodnica Kristina nas je povabila, da se usedemo v krog. Usedi se z nami tudi ti! Zdaj pa poglej svojega prijatelja na levi. V čem je prijatelj na tvoji levi drugačen od tebe in v čem si je s teboj podoben? Svoje ugotovitve deli s člani voda!

ZA DOMA

Različico vaje lahko narediš tudi doma. Zamisli si prijatelja, s katerim rad, rada preživljaš svoj čas. Ugotovi, v čem se razlikujeta, potem pa poišči vaji-ne skupne točke. Ugotovitve lahko zapišeš, narišeš na listek in ga obdržiš zase, lahko pa ga podariš svojemu prijatelju, prijateljici.

PREBERI VEČ

- Schomburg, A. in Rottgen, B.: *Prijatelj, kot si ti*. Tržič: Učila International, 2016.
- Cairney, G.: *Odprti srce, vzljubi sebe in življenje*. Ljubljana: Mladinska knjiga, 2019.

Prijazne besede

Ob koncu vodovega srečanja vodnica vsakemu med nami na hrbet nalepi list papirja. Na list mora vsak izmed nas vsakomur napisati, v čem je ta oseba posebna, zakaj se z njo radi družimo, kaj nam je na tej osebi najbolj všeč ... Pridruži se nam tudi ti! S člani voda si izmenjajte izvode revije in drug drugemu s prijaznimi besedami izpolnite spodnji kvadrataek. Lahko pišete ali rišete. Prepričajte se le, da imate podpisane svoje izvode revije.

STARŠI

Otroci se odnosov s svojimi vrstniki in prijatelji v prvi vrsti učijo preko zgleda. Dobro je, da se tega zavedamo, tudi, ko imamo stike s svojimi prijatelji. Način, kako se pogovarjamo z njimi, na otroke zelo vpliva. Odnosi, za katere skrbimo s pozornostjo, zdravo komunikacijo, širino razumevanja in s postavljanjem mej, bodo za otroka enak zgled kot tisti, o katerih grdo govorimo in opravljamo druge. Na nas je, da

izberemo, kakšne veščine želimo predati naprej. Ko se z otrokom pogovarjamo o njegovih prijateljih, je zaželeno, da čim bolj prisluhnemo. Če se pogovarjamo o konfliktih, je dobro, da se tega lotimo z radovedno distanco (poskušamo odkriti vzrok, ne da bi se postavljali na katero koli stran). Šele, ko se nam zdi, da vidimo celotno sliko, se ustrezno odzovemo ali ukrepamo.

Zdrave misli v zdravem telesu

Besedilo: Katarina Miklavec, ilustracije: Jovana Đukić

Upam, da se vsi lahko spomnimo trenutka, ko smo se počutili veselo in zadovoljni sami s sabo. Se lahko spomnimo trenutka, ko smo se počutili žalostno ali zaskrbljeno zaradi nečesa? To vse je naše mentalno zdravje. Je naše razmišljanje, občutenje in naše odzivanje

SKRBETI ZA ZDRAVE MISLI

Včasih je naše mentalno zdravje vzrok, da smo jezni, žalostni ali si ne želimo pogovora s prijatelji in družinskimi člani. Take občutke nam lahko povzročijo spremembe, ki se nam zgodijo v času odrasčanja. Včasih je to prihod na novo šolo, selitev v drugi kraj, rojstvo mlajšega brata ali sestre, smrt hišnega ljubljence itn.

Podobno kot za fizično moramo skrbeti za mentalno zdravje. Če na primer padeš in se poškoduješ, greš k zdravniku, da te pregleda. Podobno je tudi z mentalnim zdravjem. Ko občutiš močne občutke ali velika nihanja v svojem razpoloženju, poišči osebo, ob kateri se počutiš varno, da lahko spregovoriš o svojih mislih in občutkih.

Okrog sebe je pomembno imeti prijatelje in družinske člane, ki jim lahko zaupaš svoje misli, da ti lahko s svojimi izkušnjami pomagajo iti preko stisk, ki jih doživljaš. Pomembno je, da se s temi osebami pogovoriš v živo, ne samo preko elektronskih naprav. Dober vpliv na nas ima poleg pogovora tudi to, da občutimo bližino ljudi, jih objamemo in tudi mi njim prisluhnemo.

V trenutnem nepredvidljivem času je še bolj kot kdaj prej pomembno, da ohranimo stik z nam pomembnimi ljudi, saj nam bo njihova bližina pomagala, da se počutimo dobro in ostanemo mirni.

KORAKI DO DOBREGA POČUTJA

Nekateri strokovnjaki pišejo o **petih različnih načinih**, preko katerih poskrbimo za svoje dobro počutje.

Poveži se z ljudmi: Preživi čas z ljudmi, ki so ti pomembni, in jim povej, kako se počutiš. Tudi njih vprašaj, kako se imajo, kaj počnejo, dogovorite se za skupno aktivnost. Skupaj lahko pogledate film, se igrate namizne igre itn.

Bodi prisoten, prisotna:

Pogosto počnemo več stvari neankrat, zato naj ti bo izziv, da počneš eno aktivnost naenkrat in si z mislimi res pri stvari. Vzami si čas, da opazuješ okolico, rastline, kakšen je okus hrane, ki jo ješ, kako požiraš vodo, ko piješ.

Bodi aktiven, aktivna: Fizična aktivnost znižuje stres, tesnobo in poskrbi, da se dobro počutimo. Že sprehod na svežem zraku, hoja po stopnicah namesto iti z dvigalom ali ples imajo ravno tako dober učinek kot bolj aktivni športi, kot so nogomet, košarka itn.

VODNIKI

Ko izvajate zgoraj zbrane aktivnosti, se kot vodnik aktivno vključi. S svojimi člani deli svoje občutke in načine spopadanja z njimi. Tako se boste s člani zbližali in ustvarili globoko vez. Pokaži, da si lahko ranljiv, ranljiva in tudi oni bodo s teboj delili osebne stvari. Ne boj se tega, vsi imamo občutke, in tudi če se ti zdi, da nimaš najbolj modrih nasvetov zanje, je tvojim članom najpomembnejše, da si z njimi iskren, iskrena in tak, taka, kot si. Potem si bodo tudi oni upali biti iskreni s tabo. Bodi pogumen, pogumna, pokaži vse dele sebe in dal, dala jim boš možnost, da postanejo taki, kot zares so. Spodbujaj pogovore o občutkih, ker zares pomagajo na nepredstavljive načine.

Tu je aktivnost, s katero lahko prebiješ led in začneš pogovor o počutju.

Vrtnica in trnje: vsak pove nekaj pozitivnega (vrtnica) in nekaj negativnega (trn). Posameznik se odloči, koliko želi biti ranljiv z drugimi. Vrtnica je lahko nekaj preprostega kot: "Vreme je lepo." Preprost trn bi lahko bil: "Utrujen sem." Primer bolj osebne vrtnice bi lahko bil: "Vso nalogo sem naredil in zato sem vesel." Primer trna pa: "Moj pes je bolan in zelo me skrbi zanj."

Uči se: Ko se naučimo nečesa novega, se počutimo ponosni nase, kar dobro vpliva na našo samozavest. Poskusi nov knjiček, preberi novo knjigo, reši križanko, nauči se nove besede, pozanimaj se o stvari, ki te zanima.

Daruj: Pomoč drugim je dober način za dvig počutja in samozavesti. Niso potrebna velika dejanja, dovolj je že klic družinskega člana, pomoč pri hišnih opravilih ali lepo sporočilo napisano za prijatelja.

AKTIVNOSTI

Mentalno zdravje je široko področje, ki ga vsak posameznik razume in si ga razlaga na svoj način. Pogosto je težko označiti, kaj vse zajema, ker je navidezno prepleten v našem življenju. Malo bolj jasno ti bo postalo, kaj vse lahko mentalno zdravje obsega skozi naslednje aktivnosti, ki jih lahko opraviš bodisi sam, sama bodisi skupaj s svojim vodom.

BINGO

Skupinska aktivnost.

Pripomočki: bingo kartice, pisalo

NAVODILA ZA IGRO:

1. Vsak naj dobi set bingo kartic. Pred začetko igre lahko vodja igre gre skozi pomen vseh izrazov.
2. Vsak naj napiše tri aktivnosti iz nabora bingo kartic, ki mu pomagajo k boljšemu počutju, ko mu oz. ji je najbolj težko. Igralci naj še ne podelijo svojih aktivnosti med sabo.
3. Igralci se sprehodijo po prostoru in se naključno ustavijo pri drugem igralcu, nato se vprašata po najljubši aktivnosti. Glede izbrane aktivnosti si drug drugemu postavita sledeča vprašanja (npr. Prebrati knjigo — kako se imenuje? Kdo jo

PREBERI VEČ

- Better mental health bingo. WOSM. Dostopno na: bit.do/tabingo.
- The Brain Architects Podcast: Mental Health in a Lock-down World. Harvard University. Dostopno na: bit.do/developingchild.
- Five ways to wellbeing. Mind for better mental health. Dostopno na: bit.do/mentalno-zdravje.
- 7 Ways to Maintain Relationships During Your School Closure. Edutopia. Dostopno na: bit.do/ohranjanje-odnosa.

je napisal? Kako ti je pomagala?). Ko posameznik odgovori na vprašanja, lahko označi kvadratega z dotično aktivnostjo. Prvi, ki označi vrsto kvadratkov (navpično, vodoravno ali poševno), zakriči "bingo" in je zmagovalec.

4. Če nihče ne dobi bingo, se izvede drugi krog in igralci se sprašujejo po drugi najljubši aktivnosti. V kolikor tudi v drugem krogu ni zmagovalca, se izvede tretji krog, v katerem igralci izmenjajo svoje tretje najljubše aktivnosti. V kolikor je liho število igralcev, se igri pridruži tudi vodja igre.

Refleksija

Ali je bilo težko dobiti bingo? S koliko ljudmi ste morali govoriti, da ste dobili bingo? Katera aktivnost je najbolj priljubljena? Ali boš uporabil, uporabila kakšno aktivnost, ki so ti jo drugi predstavili?

MOJE NAJLJUBŠE STVARI

Individualna aktivnost

Pripomočki: pisalo, barvice

NAVODILA: V prazne oblike zapiši besede in jih pobarvaj po sledečem ključu:

Ljudje, ki jih imam najraje — rdeča.

Kraji, ki jih imam najraje — modra.

Stvari, ki jih imam najraje — zelena.

Dejavnosti, ki jih imam najraje — viola.

POČUTOMETER

Individualna aktivnost

Pripomočki: pisalo, barvice

NAVODILA: Ob koncu dneva se odloči, katera figura najbolj predstavlja tvoje počutje. Naslednja vprašanja ti lahko služijo kot razmislek.

Zakaj si se tako odločil, odločila? Kako bi si želel, želela počutiti? Kaj lahko storiš v tem trenutku, da bi se počutil, počutila, kot si želiš?

STARŠI

Raziskave na področju razvoja možganov dokazujejo, da naše izkušnje v zgodnjem otroštvu vplivajo na zgradbo naših možganov in posledično tudi povezave, ki jih tvorimo. Ker se te povezave oblikujejo že v zgodnjem odrasčanju, je pomembno, da so starši oz. skrbniki dober vzor in skrbijo tudi za svoje mentalno zdravje. V kontekstu trenutnih nepredvidljivih časov svetovne zdravstvene epidemije psihologi opominjajo, da so otroci dovzetni za spremembe, saj otroštvo nudi veliko priložnosti za spremembe in pozitivno prilagajanje situacijam ob primerni pozitivni podpori staršev. Starše in skrbnike pozivajo, da poskušajo razumeti, kako se otrok počuti in kakšne so njegove skrbi, ki se razlikujejo od skrbi odrasle osebe. To, da otrok na primer ne more na igrišče, mu lahko predstavlja velik stres in odrasli ga moramo poslušati in njegovo skrb resno jemati. Dogodki, ki zmotijo vsakdan otroka, mu lahko povzročijo čustvene travme. Ob takih trenutkih strokovnjaki pozivajo, da starši nudijo zagotovilo o otrokovi varnosti in varnosti ljubljenih oseb. Nuditi mu morajo rutino v njegovem vsakdanjiku, ki mu bo predstavljala varnost (npr. redni obroki ob istem času) in otroka spodbuditi k aktivnostim, ki mu bodo nudile uteho, kot na primer globoko dihanje, spanje vsak dan ob isti uri.

V zimsko naravo

Besedilo: Matej Kelemen, fotografija: Rok Pandel

S prihodom zime se dnevi skrajšajo in ohladijo. Kljub temu to ni razlog, da se ne moremo odpraviti na pustolovščine v zimsko naravo in prespati nekje zunaj. Seveda se moramo zavedati, da so zimski bivaki zahtevnejši kot poletni. Človeško telo se je veliko bolj sposobno prilagajati visokim temperaturam kot nizkim, zato moramo v hladnejših mesecih biti bolj pripravljeni na zunanje razmere. Spodaj je sedem nasvetov za lažje, varnejše in toplejše zimsko bivanje.

OPOZORILO!

Bivakiranje v zimskih razmerah ni mačji kašelj. Nevarnost podhladitve je zaradi nizkih tempe-

ratur zelo velika. Na zimski bivač se odpravite le, če ste dovolj pripravljeni in imate primerno opremo. Če bi se radi naučili veščin, ki vam bodo to omogočile, se udeležite specialističnega tečaja bivanja v naravi.

ORGANIZIRAJ IN POZNAJ OPREMO PRED ODHODOM

Oblačila in spalno vrečo pospravi v vrečke, da se ne zmocijo. Ne pozabi na nož, žago in vžigalnik, vžigalice ali kresilo za netenje ognja, ki bo še posebej pomemben. Odličen dodatek je tudi termovka s toplim čajem, saj se lahko ogreješ že na poti do bivaka. Bodi seznanjen, seznanjena z vso opremo, ki jo imaš s sabo in jo znaj uporabljati. O tem, kako opremo spakirati, smo pisali v poletni številki Tabora (Kako spakirati za večdnevni bivač). Večina opreme je zelo podobne ne glede na letni čas, pozimi samo izberi toplejša oblačila in spalno vrečo ter večji nahrbtnik, saj so zimska oblačila volumsko večja.

IMEJ PRIMERNA OBLAČILA IN OBUČEV

Dobra obutev in pravilna izbira oblačil je naša prva obramba pred vremenskimi vplivi, zato je zelo pomembno, da to naredimo pravilno. Izberi tople, vodoodporne čevlje ali gozdarje s toplimi nogavicami. Obleci se kot čebula – v slojih. Prednost tega je ta, da po potrebi dodajaš ali odstranjuješ sloje glede na fizično aktivnost in temperaturo. Izbiraj sintetične materiale ali volno. Bombaž se napije vode ali znoja in začne telo hladiti, saj voda odvaja temperaturo veliko hitreje od telesa kot zrak. Podrobno je način oblačenja v zimskih razmerah bil opisan v Taboru novembra 2018 – Oblačila na zimskem pohodu (bit.do/tabor-11-2018).

IMEJ ČELNO SVETILKO IN REZERVNE BATERIJE

Ker se v zimskih mesecih veliko prej stemni kot poleti, je vir svetlobe v temi zelo pomemben. Čelna svetilka je tako zelo pomemben kos opreme za zimske bivake. S čelno svetilko boš imel, imela proste roke in si boš lahko osvetljeval, osvetljevala pred sabo to, kar počneš. Ročne svetilke so iz tega vidika manj praktične. Zaradi nižje temperature in večje uporabe svetilke, se bodo baterije izpraznile veliko prej, zato imej s sabo tudi rezervne baterije.

PRIPRAVI VSO KURJAVO PRED TEMO

Hoja po gozdu in iskanje suhega lesa je v temi veliko zahtevnejše kot čez dan. Zato si ves material in kurjavo pripravi, preden se stemni. Naberi več lesa, kot misliš, da ga boš potreboval, potrebovala. Napotek pravi, ko misliš, da imaš dovolj, naberi še trikrat toliko. Ko je hladno in se želiš greti ob ognju, nočeš še varčevati z drvi v strahu, da jih bo zmanjkalo. Izogibaj se tudi žaganju in posebej cepljenju drv s sekiro v temi, saj se takrat lahko še hitreje zgodijo nezgode. Če vas je več, si uredite straže in ogenj vzdržujte celo noč, tako se boste lahko enostavno pogreli, če bi vas začelo zebsti v spalki.

SKRBN O IZBERI LOKACIJO BIVAKA

Mrzol zrak se spušča, zato se izogibaj lokalnim nižinam in kotanjam. Preveri, kako piha veter, in poskušaj poiskati lokacijo, ki je zaščiten pred vetrom. Poglej okrog sebe in navzgor. Če vidiš posušena drevesa ali veje, ki bi lahko padle, raje izberi drugo lokacijo. Pomembno je tudi, da je v bližini lokacije bivaka dovolj suhega lesa za kurjavo in voda.

IMEJ DOBRO VEČERJO

Če telo dobro ogreješ od znotraj s toplo hrano in pijačo, bo to pomagalo, da te ohranja toplo ponoči. Hrana zvečer naj vsebuje veliko beljakovin, saj se med njihovo razgradnjo v telesu sprošča toplota. Poskrbi, da boš tudi dobro hidriran, hidrirana in pred spanjem obvezno odtoči. Voda v mehurju je samo dodatna stvar, ki jo telo mora ogrevati na telesno temperaturo, zato se je raje znebi. :)

OGREJ SE PRED SPANJEM IN NE DIHAJ V SPALNO VREČO

Preden se odpraviš spat, se ogrej z rahlo telesno aktivnostjo. Telo bo potem hitreje ogrelo spalno vrečo. Z aktivnostjo ne pretiravaj, saj se nočeš začeti potiti. Spalko si zapri tesno okrog glave, da bo zrak težje uhajal ven, vendar ne zapri notri ust in nosu. Če boš dihal, dihala v spalno vrečo, se bo v njej nabirala vlaga iz izdihanega zraka. Navlažena spalka izgubi veliko na svoji izolacijski vrednosti, ker voda prevaja toploto veliko hitreje kot zrak, to pomeni, da te bo začelo v spalni vreči hladiti.

ZA VODNIKE

Vodniki, bivakiranja v zimskih razmerah se lotite res pripravljeni in poskrbite za varnost, kar se da dobro. Ne pozabite na komplet prve pomoči, rezervnih suhih oblačil in kakšne odeje, da jo lahko posodite, če bo koga od članov zeblo. Če sami mislite, da niste dovolj pripravljeni za tak podvig, si poiščite pomoč specialista ali koga, ki ima na tem področju več izkušenj, da gre z vami.

Ker so večeri dolgi in verjetno ne boste šli spat takoj, ko se stemni, se opremite s kakšnimi aktivnostmi ali igrami, ki jih lahko izvajate v temi, ko sedite z vodom ob tabornem ognju. Čas bo tako hitreje minil in bo izkušnja zabavnejša.

ZA STARŠE

Starši, zavedamo se, da je bivakiranje v zimskih razmerah težko in je zunaj mraz, vendar pa smo taborniki del narave celo leto, ne samo nekaj mesecev med poletjem. Tudi če bo otroka čez noč malo zeblo in se bo zaradi tega prebujal, mu ne bo hudega, to bo le odlična izkušnja, preko katere se bo otrok bolje zavedal udobja, ki ga ima doma.

Zanetimo ogenj v zimskih razmerah

Foto: Matej Kelemen

Besedilo in fotografije: Maks Koncilja

Na večdnevnih taborniških akcijah ne moremo brez ognja, ki nam omogoča pripravo hrane na prostem in nas greje ob večernih druženjih. Ognje netimo predvsem spomladi, poleti in jeseni. Pozimi, ko so razmere zahtevnejše, ko je vlažno in mrzlo, je zanetiti ogenj veliko težje. Kako lahko zakurim ogenj v snegu? Kje lahko najdem suho kurjavo? Kako naj pripravim netivo? To so verjetno ena izmed vprašanj, ki ti rojijo po glavi. Nekaj odgovorov lahko najdeš v tem članku, ki te bo opremil z znanjem o netenju ognjev v zimskih razmerah.

ISKANJE KURJAVE

Na netenje ognja se moraš v zimskem obdobju še posebej pripraviti. Vzeti si moraš čas in najti suho kurjavo. Najlažje je, če najdeš manjše, še stojče posušeno drevo ali tako, ki se podrti naslanja na drugo vejo. Ker ni v neposrednem stiku z mokrimi tlemi, je najboljša izbira kurjave. Razžagaj ga na približno pol metrske kose debel.

Najbolj suh del našaganih hlodov je njihova notranjost. Loti se cepljenja, da se dokoplješ do suhe sredine. Deblo pokončno in stabilno postavi na leseno podlago. V zaprtih čevljih stopi v razkorak, prepričaj se, da sekuro čvrsto držiš v rokah. Z dolgim skoncentriranim zamahom z rezilom sekire zadani vrh debla.

RAZSLOJEVANJE KURJAVE

Palice odlagaj na šotorko. Nekaj kosov nasekaj na trske, s katerimi boš kasneje ogenj podkuril. Razsekane kose razsloji od najtanjših do najdebelejših. Če se ne počutiš dovolj veččega v sekanju, prosi vodnika za pomoč. Pri delu s sekuro bodi previden.

Netivo lahko prineseš s seboj, saj ga je v snegu ali dežju težje najti. Dobra izbira so: brezino lubje, posušena trava, suhi lišaji, s smolo prepojene trščice iglavcev. Najbolj fino netivo spravi v žep, tako se bo v času, ko pripravljaš ogenj, odmrznilo in posušilo.

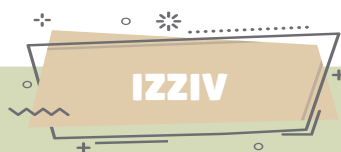

POSTAVITEV OGNJA

Pri izbiri lokacije za kurjenje ognja se izogibaj bližine dreves, še posebej smrek. Te imajo svoje razvejane korenine tik pod površjem zemlje, zaradi katerih obstaja nevarnost podtalnega požara. Če je sneg, ga poteptaj. Zaradi vlažnih tal si pripravi suho podlago. To narediš tako, da zložiš razcepljene hlode enega zraven drugega, suha površina naj bo obrnjena navzgor. Na tej podlagi lahko postaviš preprosto piramido. Edino, kar je še potrebno, je, da ogenj prižgeš. Pri tem ne obupaj, verjamem, da ti bo uspelo!

Če želiš ogenj ohranjati dlje časa, lahko vlažne palice zložiš okoli ognja. Te se bodo s časom posušile in postale boljše gorivo.

IZZIV

Preveri svoje znanje netenja ognja. Pripravi ogenj iz ene večje veje. Razlomi, razsekaj in razžagaj vejo na primerne palice, te razsloji po debelini. Najtanjše porabi za prižig ognja in kasneje nanj dodajaj vedno debelejše palice. Izziv lahko stopnjuješ s tem, da se lotiš prižiganja s kresilom.

STARŠI

Pripravljanje ognjišč in kurjenje ognjev od vašega otroka zahteva odgovornost, zimske razmere pa še veliko vztrajnosti. Celoten proces od nabiranja kurjave do netenja ognja ni preprost. Med tako zimsko aktivnostjo se člani taborniške družine lahko še bolj povežejo, če se izziva lotijo skupaj. Iz takega podviga bo otrok prišel konkretno prekajen in umazan, zato je najbolje, da se takih aktivnosti ne loti v najlepših oblačilih.

VODNIKI

Netenje ognja pozimi lahko predstavlja tvojemu vodu nov izziv. Je priložnost za učenje sodelovanja, strpnosti in vztrajnosti. Prvi plameni bodo konkreten dokaz vašega skupnega dela. Gre za izvrstno priložnost za dogodivščino, za zgodbo, ki jo bodo člani voda z veseljem delili ostalim tabornikom.

Na to aktivnost se pripravi. Prilagodi težavnost znanju in starosti svojih članov. Če nisi prepričan v svoje znanje, povabi rodovega specialista, da se vam pridruži. Poskrbi za varnost pri delu z orodji. S seboj ne pozabi vzeti prve pomoči. Postavljen ogenj lahko izkoristite za kuhanje čaja, peko penic ali prijetno druženje – tako bodo člani še bolj motivirani, da se tudi v prihodnje lotijo tovrstnega izziva. Na koncu ne pozabite prostora pospraviti, pustite ga takšnega, kot je bil pred vašim prihodom.

KJE SE KONČA PP PROGRAM?

Besedilo: Davor Kržišnik – Jolbe, fotografije: Nina Bačič in Nina Medved

5. oktober 2020

Dragi dnevnik,

neverjetno sem navdušena, hkrati pa nekoliko žalostna. Naj ti razložim zakaj. Danes sem bila na zadnjem srečanju s coachem Rokom. Presenetil me je z vprašanjem, če mislim, da sem dosegla vse postavljene cilje na vseh področjih. In sem rekla, da mislim, da ja.

In potem me je vprašal Zakaj? – Saj veš, vedno: "Zakaj?"

In sem si vzela čas in razmišljala.

ZAKAJ?
zakaj? zakaj?
zakaj?

Začela sem razmišljati o postaji *skrb zase*. Spomnila sem se vprašanj, na katera sem odgovarjala v orodju Spoznaj se, do kakšnih ugotovitev sem prišla, kaj mi je dalo misliti, kaj me je presenetilo, kaj sem se novega naučila o sebi, kako sem spoznala samo sebe. In ugotovila, da je bila ta postaja zame najtežja, vendar sem vesela, da sem se je lotila in prišla do sklepov, ki sem jih dosegla. In ja, vse to sem mu povedala. Coachu Roku.

Potem me je vprašal, če sem dosegla postavljen cilj na postaji **prostovoljstvo**.

In sem rekla, seveda sem ga ... Zakaj? Zato, ker sem celo leto sodelovala v MČ družini, načrtovala vodova srečanja, družinske akcije, pripravljala online srečanja z vodom, se udeležila taborniških akcij in tekmovanj. Poleg tega sem tudi inštruirala sosedo, ki je še v osnovni šoli in ima nekaj težav pri matematiki. Mislim, da je to tudi prostovoljstvo.

Vprašal me je, katere kompetence sem pri tem razvila? In sem spet nekaj časa razmišljala. Ja, animirala sem MČ-je, skrbela, da so imeli kakovosten vodov program, pripravljala srečanja tako v živo kot online. Kar nekaj kompetenc sem razvijala z vsem tem delom. Tudi pri inštruiranju, če dobro pomislim. Ja, veliko sem se naučila z delom. Kdo bi si mislil?

Cilj pri postaji **druženje** sem tudi dosegla, takoj sem Roku povedala zakaj. Družila sem se z ostalimi vodniki znotraj MČ družine, pri tem pa sem se odločila, da bom vsake toliko časa presenetila celotno družino tako, da bo vsem prijetneje. Enkrat sem spekla pecivo za vse, še enkrat pa sem vsem vodnikom pripravila neko akcijo, ki jo sedaj imenujemo muščkanje. Zelo smo se zabavali, vsi smo se nasmejali večkrat do solz in se še bolje spoznali in povezali. Dobra družba je tisto, kar mi je res všeč pri tabornikih. Mislim, da smo zato tudi na taborjenju letos sodelovali čisto drugače. Že tako ali tako smo bili nekoliko dodatno pod stresom zaradi novih zahtev in pravil, ampak ravno muščkanje nam je pomagalo, da je bilo delo pravi užitek.

Postaja *izkušnja v tujini* je bila pa najuspešnejša po mojem mnenju. Letos sem se javila, da organiziram družinski dopust. In ravno to leto. Vsega sem se lotila zelo sistematično. Poiskala sem lokacije, ki bi ustrezale vsem članom družine, pripravila sem predlog ogledov zanimivih turističnih lokacij, za mlajšo sestrico sem poiskala nekaj zanimivih GeoCache lokacij, ker zelo rada išče zakladke, in mislim, da je bil dopust vsem noro všeč. Šli smo nekam, kjer prej še nikoli nismo bili, del dopusta smo preživeli aktivno, del dopusta smo več počivali, tako da je bilo vsem všeč. Mislim, da se bom drugo leto spet javila in organizirala nov družinski dopust. Nekaj idej že imam.

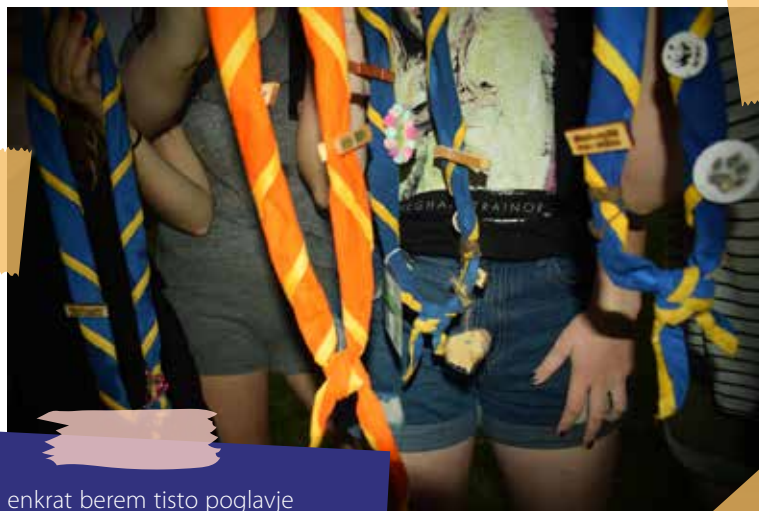
Pri postaji *pridobivanje znanja* sem imela pa nekaj težav. Mislim, da me je postaja malo prisenetila, ker sem mislila, da bo najlažja. Vpisala sem se na tečaj jahanja. Potem pa sem nekaj časa hodila, potem nekaj časa zaradi drugih obveznosti nisem hodila redno in sem kar malo pozabila, kaj smo se prej že učili. Ampak na koncu sem opravila tečaj Jahač 1. Mislim, da sem ugotovila, da jahanje ni zares tisto, kar bi me navduševalo, ampak sem vesela, da sem se naučila nečesa novega, nečesa, česar se najbrž v tem letu niti ne bi lotila, če se ne bi odločila in začela s PP programom. Ampak, če sedaj razmišljam, sem se naučila veliko drugih stvari. Izvedela sem nekaj stvari o sebi, naučila sem se načrtovanja potovanja za manjšo skupino ljudi, naučila sem se uporabljati spletna orodja za srečevanje na daljavo, razvijala sem svojo kreativnost pri načrtovanju in še kaj. Kako poučno leto je za mano. Seveda sem dosegla vse cilje.

Rok je ves čas le poslušal. Potem pa je rekel, da misli, da sva potem zaključila z najinim coachingom. Vprašala sem ga, kaj misli s tem, in odgovoril je, da je opravil svojo nalogo kot coach. Da mi je pomagal, da sem si odgovorila na vprašanja, ki si jih sama nisem postavila in da me je podpiral na moji poti. Sama pa sem rekla, da sem dosegla vse cilje, ki sem si jih postavila. Torej je prvi krog PP programa s tem zaključen.

In to je tisti del, zaradi katerega sem nekoliko žalostna. Ker je konec. Ker Rok ni več moj coach. Ker ni več izzivov pred mano.

Ampak, saj to ne more biti res, PP sem še kar nekaj let. Zagotovo se lahko ponovno lotim PP programa. Čakaj, hitro pogledam v Program popotnikov in popotnice – Mladim prostovoljcem v izziv. In res je tako. Pred mano sta še dva kroga, ki sta celo daljša. Oba po dve leti.

Še enkrat berem tisto poglavje programa, kjer piše, *"da prava nagrada za tvoj trud ne bo mala značka na tvojem kroju, temveč bodo to velika spoznanja o sebi in zgodbe o vsem, kar boš doživel na progi izzivov."*

In res je tako.

Torej bo Rok mogoče spet moj coach.

ni še konec!

Interno komuniciranje v času "posebnih" razmer

Besedilo in fotografija: Urban Lečnik Spaič

Leto 2020 nas je vse skupaj presenetilo in spremenilo način našega življenja. Naš utrip se je skoraj čez noč spremenil. Taborniki smo se v tej situaciji dobro znašli in se dokaj hitro prilagodili novemu načinu dela. Eden od pomembnih dejavnikov je bilo gotovo tudi interno komuniciranje v rodovih. V tem članku se bomo dotaknili pomembnosti internega komuniciranja in nasvetov, kako v prihajajočih mesecih prilagoditi svoj način dela.

V času pisanja tega članka (drugi teden oktobra) v Sloveniji velja omejitev zbiranja ljudi do 10 oseb (ob izjemah in posebnih dovoljenjih), zato je že sedaj taborniška dejavnost prisiljena na omejevanje števila udeležencev, spremenjen način izvedbe aktivnosti

v živo oziroma preseljevanje dejavnosti na splet. Kaj se bo do izdaje tega Tabora spremenilo, ne vemo, vemo pa, da se bo v primeru povečanja števila okuženih zbiranje ljudi še bolj omejevalo, nenujne aktivnosti pa omejevale.

DELOVANJE NA SPLETU

Ko smo marca 2020 svoje delovanje prestavili na splet, se je to zgodilo na vseh področjih življenja. Naenkrat se je število sporočil, Facebook sporočil povečalo, zato smo v poplavi informacij začeli kakšne (ne)vede izpuščati. Ključno pri uspešnem izvajanju taborniške dejavnosti (online srečanja z otroki, planiranje taborov, sodelovanja v okviru civilne zaščite) je bilo, da smo komunicirali. Da smo se pogovarjali in se tudi slišali. Preizkusili smo nove taktike, orodja itn. Vsak rod je ugotovil določene posebnosti, ki so ustrezale prostovoljcem pri izvajanju aktivnosti, tako da smo sedaj bolj pripravljeni. Da bi bilo komuniciranje v vaših rodovnih učinkovitejše, je tu pripravljenih nekaj napotkov, ki jih lahko izkoristite.

Definirajte področja: Komu sporočiti katere informacije, kdo mora sporočiti informacije vam.

Komunicirajte bistvo: Držite se tega, da sporočite bistvene informacije. V primerih daljših sporočil najpomembnejše informacije dodatno označite, da jih ni moč spregledati.

Čas je bistvenega pomena: Poskrbite, da imajo člani vaše ekipe informacije dovolj hitro pri sebi, hkrati pa poskrbite, da so informacije točne in da se čim manjkrat spremenijo.

Dvosmerna komunikacija: Ustvarjajte dvosmerno komunikacijo. Na ta način boste dosegli večjo vključenost članov ekipe. Navsezadnje vam lahko tudi pomagajo ali pa vas kdaj popravijo.

Vrednotite: Poskrbite za razvoj vašega internega komuniciranja. Le na ta način boste lahko v prihodnje uspešnejši.

Poskrbite za čim več učnih tipov: Nekateri stvari lažje sprejemajo tako, da jih slišijo, spet drugi tako, da jih preberejo. Zato lahko ljudem informacije predstavljamo na čim bolj raznolike načine, da lahko vsi sledijo toku sestanka.

KAKO SPODBUJATI DELOVANJE TABORNIŠKE ORGANIZACIJE TUDI V ČASU, KO SE NE MOREMO SREČATI V ŽIVO

Ohranjajte dejavnosti v rodu, kolikor je to le mogoče: Prirejte tedenske sestanke, promovirajte virtualne sestanke bodisi za celo enoto bodisi za manjše skupine. Bistvo srečanj naj bo prelet preteklega dogajanja, načrtovanje prihodnjih aktivnosti in navsezadnje druženje in ohranjanje stikov.

Ohranite motivacijo in spodbujajte željo, da bi stvari počeli skupaj: Poleg sestankov poskušajte skupaj izvajati tudi kakšne zabavne in sproščene aktivnosti. Tukaj ne pozabite, da lahko preko spleta izvedete kakšno izobraževanje, ki ste ga želeli izvesti s člani svojega tima.

Okrepite delo organov odločanja: Poleg rodove uprave angažirajte tudi vodnike, ki lahko pomagajo pri načrtovanju ukrepov in dejavnosti. Za sprejemanje najnujnejših in hitrih ukrepov organizirajte manjšo skupino (sestavljeno iz najaktivnejših rodovih funkcionarjev) za spremljanje dogajanja, ki vpliva na delo rodu in posledično taborništvo.

Vzpostavite redne termine srečevanja: V obdobju nerednih dejavnosti je pomembno, da zaradi produktivnosti določimo redne termine srečevanja. Ti naj opredeljujejo cikel in nam omogočijo, da se zazremo v prejšnjega in načrtujemo naslednjega.

Poskrbite za osebno napredovanje vseh: Osebno napredovanje je več kot le učenje spretnosti in dokazovanje tega znanja drugi osebi. V njem se zblížujejo motivacija, učenje, povratne informacije, razmišljanja in dogovori, ki nastanejo v vsakodnevnih interakcijah. To vse pa je preko spleta oteženo, zato je nujno, da smo pozorni tudi na to, kakšno osebno rast omogočamo članom naše ekipe.

SPLETNI SESTANKI KOT POMEMBNEJŠI ELEMENT INTERNEGA KOMUNICIRANJA

Z začetkom epidemije se je vse selilo na splet, za kar je bilo treba v nekaterih primerih kupiti opremo, predvsem pa je bilo treba usvojiti delo z novimi aplikacijami. Preprosto smo bili potisnjeni v situacijo, v kateri smo se morali izjemno hitro marsičesa priučiti in privaditi. Upamo, da bomo tudi zaradi te izkušnje lažje preživeli drugi val epidemije.

KAKO NAM JE TEHNIKA NAGAJALA?

Veliko tehničnih problemov pri srečanjih je bilo tudi zaradi internetnih povezav, ki so nemalokrat povzročale motnje na srečanjih. Največkrat so se te težave reševale z ustvarjenjem mobilne vroče točke, ki pa ima velikokrat omejeno možnost prenosa količine podatkov.

APLIKACIJE ZA IZVAJANJE SPLETNIH SREČANJ IN SESTANKOV

V nadaljevanju bomo predstavili dve od mnogih aplikacij, ki se lahko uporabljata za izvajanje online srečanj in sestankov. Vsaka ima svoje specifične, pluse in minuse, ki jih poskušamo predstaviti, da si boste lažje izbrali svoje primarno orodje. Na spletu je še mnogo drugih orodjih, katerih uporabnost se povečuje, tako da lahko, da bodo v nekaj mesecih prekosili spodaj omenjeni aplikaciji MS Teams in Zoom.

MS TEAMS

Besedilo: Gregor Matavž

Dostopno na: bit.do/ms-teams-1

Microsoft Teams je preprosto orodje za virtualno sodelovanje ekip. Z obdobjem karantene je Microsoft pričel beležiti velik skok uporabe orodja predvsem zaradi funkcije virtualnih sestankov, vendar je samo orodje veliko več kot le video in zvočni klic.

Uporabnik si lahko zgradi več projektnih mest (teamov), v katere k sodelovanju povabi poljubne člane (ne potrebujejo vsi licence, jo pa potrebuje glavni uporabnik oz. lastnik teama).

Člani posameznega projektnega mesta (team) imajo takoj omogočen skupen klepet na zidu, lahko si zgradijo bazo znanja z najpogostejšimi vprašanji in odgovori, vzpostavljeno imajo skupno mesto za projektno dokumentacijo, s tremi kliki pa si lahko vzpostavijo tudi orodje za spremljanje opravil projekta. Vsa dokumentacija, ki jo nalagamo na klepetalni zid, se avtomatsko shranjuje v mesto za dokumentacijo in posledično v oblak, kar nam omogoča, da lahko posamezen dokument ureja več ljudi hkrati.

Foto: RMV Trst - Gorica

Foto: RDGO Celje

Orodje je primerno tako za projektne ekipe kot za ekipe, ki sodelujejo na primer v mandatih (rodova uprava, družina, vod).

Licenca Microsoft Teams se pridobi v okviru Office 365 paketa. Slednjega pa imamo rodovi in nevladne organizacije možnost pridobiti brezplačno oz. po subvencionirani ceni prek TechSoup Slovenija. Več informacij, katere licence so na voljo rodovom ter kako jih pridobiti, lahko najdete na spletni strani www.techsoup.si.

ZOOM

Besedilo: Urban Lečnik Spaič

Dostopno na: bit.do/zoom-1

Zoom je od marca 2020 eno bolj množično uporabljenih orodij za spletne videokonference tako pri tabornikih kot tudi v drugih organizacijah (šolah, službah itn.). Program, ki ga smo ga pred marcem 2020 le redki poznali, je postal priljubljen predvsem zaradi svoje enostavnosti in preglednosti. V začetku množične uporabe je bil Zoom problematičen zaradi varnostnih pomanjkljivosti, ki pa so jih med pomladjo tudi odpravili. Mesečna uporabnina je spomladi znašala okoli 17 €, ki pa je obsegala možnost stotih uporabnikov hkrati na sestanku.

PREDNOSTI ZOOMA

Priročnost Zooma se kaže predvsem pri tem, da uporabnikom (oziroma slušateljcem) za uporabo ni treba ustvarjati posebnih profilov. Za dostop do srečanj potrebujejo le naloženo aplikacijo in spletno povezavo oziroma ID srečanja. Gostitelju seje omogoča, da udeležence na sejo spušča postopoma, da omeji prihod na sejo nepovabljenim osebam, da med sejo določen del ekipe preseli v drugo "sobo" itn. Pri učinkovitem vodenju seje pomaga tudi to, da lahko gostitelj omeji pogovor preko mikrofona, preko dopisovanja oziroma onemogoči kamero udeležencem. Te stvari pridejo v upoštevanje predvsem takrat, ko je na seji prisotnih veliko uporabnikov, učinkovitost seje pa se manjša zaradi motečih dejavnikov.

Eno bolj uporabnih orodij je tudi deljenje zaslona, kjer lahko gostitelj ali ostali uporabniki delijo vsebino s svojega zaslona (npr. zapisnik, tabela podatkov, predstavitev ...). Poleg tega je mogoče ustvariti tudi virtualno tablo, ki omogoča risanje in pisanje po zaslonu. Če želite seje deliti javno, pa lahko uporabite tudi dve priročni orodji, kot sta snemanje seje (ki jo potem lahko objavite) ali vzporedno prenašanje seje preko FB live (FB v živo) opcije.

POMANJKLJIVOSTI ZOOMA

Eden največji minusev uporabe Zooma je cena uporabe. Brezplačna verzija omogoča le 40 minut uporabe, kar pa je lahko za srečanja in sestanke moteče, saj ti navadno trajajo dlje.

Za daljše sestanke je tako treba zakupiti licence, ki pa omogočajo le enega uporabnika naenkrat. V našem rodu smo zato naredili urnik, da smo lahko vsi nemoteno uporabljali Zoom.

Po spomladanskih težavah z varnostjo je prišlo tudi nekaj posodobitev, ki so uporabo Zooma naredile varnejšo, popolne varnosti pri uporabi aplikacije po mojem mnenju ni mogoče zagotoviti.

Foto: RGB Kamnik

SPREMENIMO MINUSE V IZZIVE!

V času od marca 2020 do danes smo imeli priložnost spoznati, da spletno sestankovanje s seboj prinaša kar nekaj pomanjkljivosti:

- Gre za drugačen način komuniciranja, ki smo se mu morali precej hitro prilagoditi.
- To, da soljudem med sestankovanjem ne gledamo v obraz in da ne moremo brati njihove telesne govornice, na trenutke precej otežuje komuniciranje.
- Velikokrat ne vemo, ali je oseba na sestanku prisotna tudi miselno, saj lahko ugasne kamero in počne nekaj povsem drugega.
- Nič zastoj piškotov, ki jih časti rodova uprava.

Verjamo pa, da se nam bo z ohranjanjem strukture in upoštevanjem nasvetov, ki smo jih v prispevku navedli, uspelo prebiti čez obdobje spletnega sestankovanja in vse minuse spremeniti v izzive! Navajamo pa tudi nekaj pozitivnih plati, ki jih ta situacija prinaša s seboj.

- Vzpostavili smo brezpapirno poslovanje. S tem smo rešili kar nekaj dreves.
- Situacija nam je pokazala, da lahko splet izkoristimo za boljšo učinkovitost in strukturo (npr. uporaba skupnega driva).
- Ugotovili smo, da imamo lahko online sestanke tudi čez dan, ko so ljudje oddaljeni od prostora sestankovanja, in nam ni treba vedno sestankovati pozno v noč.
- Prav tako za "prihod" na sestanke ne potrebujemo dodatnega časa, saj se za sestanek le premaknemo do računalnika.
- Na sestankih smo lahko spodaj brez ali pa v pižami.

IN SEDAJ NAPREJ

Prihajajoči časi bodo za nas posebni prav toliko, kot so bili časi spomladi 2020. Vemo, da se bodo stvari sproti spreminjale in da se bo treba prilagajati. Taborniki smo kot posamezniki in kot organizacija, sposobna hitrih in velikih sprememb, sposobni in pripravljeni na nove izzive, ki nas čakajo. Ne glede na to, ali bomo spet primorani izvajati in načrtovati naše aktivnosti doma, lahko dobre prakse online obdobja uporabimo tudi, ko to ne bo več nujno potrebno. Ključno pri vsem tem pa je, da bo interno komuniciranje uspešno in ga bomo uporabljali kot lepilo naše organizacije.

Trajnostna energija za vse!

Besedilo: Urša Primožič, ilustracije: Darja Petrič, povzete po sdgs.un.org/goals

Sedmi cilj globalnega razvoja je zagotoviti dostop do cenovno sprejemljivih, zanesljivih, trajnostnih in sodobnih virov za vse do leta 2030. Že dolžina cilja nam namiguje, da je celotna stvar precej kompleksna in nima enolične rešitve.

ZAKAJ PORABLJAMO ENERGIJO?

Veliko ljudi ob tem cilju najprej pomisli na elektriko, kar je gotovo velik del energije, in problematike njenega pridobivanja. Elektriko pridobivamo v elektrarnah, kjer izkoriščamo različne vire. V Sloveniji približno enako količino elektrike pridobimo v jedrski elektrarni Krško (36,3 %), termoelektarnah (31,3 %) in hidroelektarnah (30,4 %). Poleg tega elektriko pridobivamo v elektrarnah, ki izkoriščajo biomaso, sončno energijo in veter.

Vendar pa elektrika predstavlja samo 17,3 % vse porabljene energije. Največ porabimo naftnih proizvodov, ki predstavljajo kar 39,8 % vseh virov (tako elektrike kot vseh ostalih, ki jih ne pretvorimo vanjo). Največje zasluge za to ima promet, saj veliko prevoznih sredstev neposredno izkorišča naftne proizvode kot vir energije za premikanje.

Poleg prometa porabljamo energijo še doma in v gospodarstvu. V domačem okolju največ energije porabimo za ogrevanje in segrevanje vode. Poleg tega pa porabljamo energijo še za osvetljavo, delovanje električnih naprav in kuhanje.

V svetu so razmere nekoliko drugačne. Največ energije pridobimo iz nafte, premoga in zemeljskega plina. Približno 15 % vseh virov energije pa predstavljajo ostali viri.

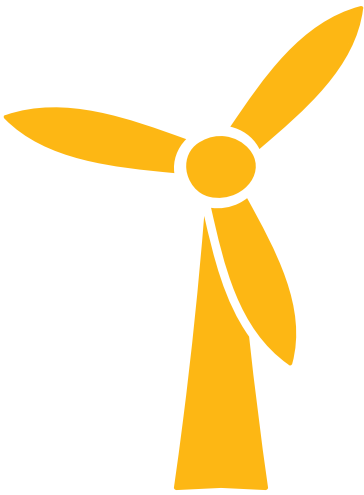
KAKO PRIDOBIVAMO ENERGIJO?

Dejstvo je, da brez energije ne znamo živeti, zato nimamo izbire, da uporabimo vire za izkoriščanje. Pomembno pri tem pa je, katere vire izkoriščamo. Nafta, premog in zemeljski plin proizvedejo veliko plinov, ki prispevajo k segrevanju ozračja. Zato se želimo teh virov čim prej znebiti. Kljub temu tudi ostali viri niso popolni.

V Sloveniji smo v letu 2018 **21,14 %** vse porabljene energije pridobili iz obnovljivih virov.

V Evropski uniji je **18,9 %** vse energije pridobljene iz obnovljivih virov. Do konca leta 2020 si želimo, da bi se ta odstotek zvišal na **20 %**.

V svetu je **17 %** energije pridobljene iz obnovljivih virov.

Želimo si, da bi bilo čim več energije pridobljene iz obnovljivih virov. Takšnih virov nikoli ne bo zmanjkalo in jih lahko posledično uporabljamo brez skrbi o pomanjkanju zalog.

Nafta, premog in zemeljski plini imajo omejene zaloge. Nekatere napovedi pravijo, da bomo do leta 2090 porabili vse lažje dostopne vire nafte, premoga in zemeljskega plina. Sčasoma bo dostopanje do teh virov postalo čedalje bolj oteženo in posledično tudi dražje.

Obnovljivi viri so veter, sonce, geotermalni viri, biomasa in voda. Vodo izkoriščamo na največ različnih načinov. Nam najbolj poznane so hidroelektrarne na rekah, kot jih imamo tudi v Sloveniji. Poleg tega pa po svetu izkoriščajo tudi valovanje in plimovanje za pridobivanje elektrike.

TRAJNOSTNI VIRI

Trajnostni viri energije so tisti viri, s katerimi zadoščamo potrebam trenutne generacije, s tem pa ne ogrožamo potreb naslednjih generacij. To je poleg energije iz obnovljivih virov tudi jedrska energija. Vsak od trajnostnih virov ima svoje prednosti in slabosti.

Ne glede na to, kako pridobivamo energijo, posegamo v okolje. S hidroelektrarnami in vetrnimi elektrarnami živalim zastremo pot. S hidroelektrarnami pa poleg tega še velikokrat spreminjamo relief okoli rek z akumulacijskimi jezeri.

Geotermalni viri se uporabljajo večinoma za gretje. Ker niso tako pogosto prisotni kot drugi viri, na svetovni ravni ne morejo nadomestiti neobnovljivih virov, seveda pa jih lahko na manjšem območju zelo dobro izkoristimo. Tako recimo na Islandiji pridobivajo večino energije iz geotermalnih virov.

Biomasa je nevtralni vir energije, ko govorimo o CO₂, saj ob izkoriščanju vira spustimo v okolje točno toliko CO₂, kot so ga rastline porabile za rast. Njena prednost je, da jo lahko shranjujemo in jo porabljamo takrat, ko drugi viri niso na voljo. Na žalost pa večinoma elektrarne na biomaso delujejo nepretrgoma, saj je vklapljanje in izklapljanje elektrarne drago.

Sončna energijo uporabljamo za segrevanje vode in za pridobivanje elektrike s pomočjo sončnih celic. Za pridobivanje elektrike moramo kar nekaj površine pokriti s sončnimi celicami. Celice pa morajo biti obrnjene v pravo smer in imeti pravi naklon za največji izkoristek. V katerem koli neoptimalnem položaju izkoristek pade. Poleg tega pa se še optimalni kot in nagib tekom leta spreminjata glede na položaj sonca.

Pri jedrskih elektrarnah dobimo veliko energije iz majhne količine vira. Njen glavni problem pa je, da so odpadki, ki nastanejo ob pridobivanju energije, radioaktivni. Ti odpadki še dolgo po njihovi izrabi sevajo in jih moramo za to pravilno shraniti. Jedrska elektrarna Krško proizvede v 60 letih desetkrat manj nevarnih odpadkov, kot proizvedemo vseh ostalih nevarnih odpadkov v enem letu.

KATERI VIR NAS BO REŠIL?

Glede na opisano lahko ugotovimo, da trenutno ni enega vira energije, ki bi lahko zadostil vsem našim potrebam.

V pogovorih o reševanju problema pridobivanja energije je sončna energija največkrat predstavljena kot najboljša rešitev. Kar lahko z gotovostjo rečemo, je, da ima največ možnosti za razvoj v prihodnosti. Komercialno dostopne sončne celice imajo izkoristek do približno 15 % (15 % vse energije, ki jo dobijo od sonca, pretvorijo v elektriko). Izdelali pa so že sončne celice, ki imajo izkoristek približno 45 %.

Največji problem sončnih celic je predvsem ta, da lahko z njimi pridobivamo elektriko samo podnevi, elektriko pa potrebujemo čez cel dan. Za porabo energije ponoči bi morali z njimi proizvesti več energije, kot je dnevna potreba, in presežek elektrike shraniti nekam, od koder bi lahko potem čez noč črpali elektriko. Vendar elektrike še ne znamo shranjevati na bolj obsežni ravni. Trenutno sta za shranjevanje elektrike v primeru domače sončne elektrarne najbolj priljubljeni ideji o večjih baterijskih panelih, ki jih pritrdimo na steno, ali pa uporaba baterije v električnem avtomobilu za napajanje domačega omrežja ponoči. Energijo za ogrevanje že znamo shranjevati tudi v večjih količinah, na primer v obliki vodnih tankov, ki se čez dan segrejejo na soncu, ponoči pa oddajajo toploto v ogrevalni sistem. Še večji, zaenkrat še nerešen problem pa je shranjevanje energije, pridobljene čez poletje, za rabo v zimskem času.

Ker potrebujemo elektriko 24 ur na dan, moramo, dokler ne ugotovimo, kako shranjevati elektriko, uporabiti tudi ostale vire. Jedrska energija je tista, na katero najmanj vplivajo vremenski dejavniki in tako proizvaja konstantno količino elektrike cel dan. Poleg jedrskih elektrarn lahko konstantno čez dan proizvajajo elektriko še hidroelektrarne.

KAKO JE PANDEMIJA VPLIVALA NA CILJ?

Celoten svet je prizadela pandemija v letu 2020. Ob povečani potrebi po bolnišnicah se je pokazala nova potreba po energiji. Sedmemu cilju so dodali še zahtevo po trajnostni in zanesljivi elektrifikaciji bolnišnic, saj ima v nekaterih nerazvitih državah sveta samo vsaka četrta bolnišnica elektriko.

KAJ LAHKO NAREDIMO MI?

Najbolj pomembna stvar, ki jo lahko naredimo v svakodnevnem življenju, je, da porabimo manj energije.

Pri vsem, kar delamo, izkoristimo dnevno svetlobo za delo, ko je to le mogoče. Ugašajmo luči in ostale elektronske naprave, ko jih ne potrebujemo.

Umijmo obleke v hladni vodi in jih posušimo na zraku.

Pojdimo peš ali s kolesom, če je to le mogoče. Ko to ni možno, uporabimo javni promet. V primeru, ko res ni druge izbire kot prevoz z avtom, pa se potrudimo, da so vsi sedeži v avtu polni.

Veliko lahko naredimo tudi s tem, da ne potujemo na dolge razdalje, če ni zares nujno. Takšni leti namreč zelo pripomorejo k segrevanju ozračja. Namesto baterij za enkratno uporabo, uporabimo baterije in naprave, ki se jih lahko večkrat napolni.

Veliko energije gre tudi za prehransko industrijo, zato se lahko potrudimo in vsaj en dan v tednu ne jemo mesa.

Izvajajmo taborjenja brez elektrike. Če na taboru potrebujemo elektriko, uporabimo sončne celice namesto agregatov.

Z otroki lahko naredimo solarno pečico ali tuš s toplo vodo. Veliko idej za aktivnosti v povezavi s sončno energijo lahko najdemo v *Solar Energy Handbook: A Guide for Teachers and Youth Leaders*.

Foto: Jaka Perme

ZANIMIVOST

V Uri za Zemljo ne prihranimo nič energije, ker elektrarne potrebujejo več kot eno uro za izklop in vklop. Zato jih kljub padcu porabe ne ugašajo, ampak gre samo presežek energije v nič.

ZA KONEC

Čeprav na prvi pogled morda deluje, da kot posamezniki ne moremo veliko narediti za doseganje tega cilja, temu ni tako. Dejstvo je, da bo potreba po energiji s časom samo še rastle in na nas je, da začnemo že zdaj z njo varčevati in tam, kjer lahko, izbirati energijo, pridobljeno iz trajnostnih virov.

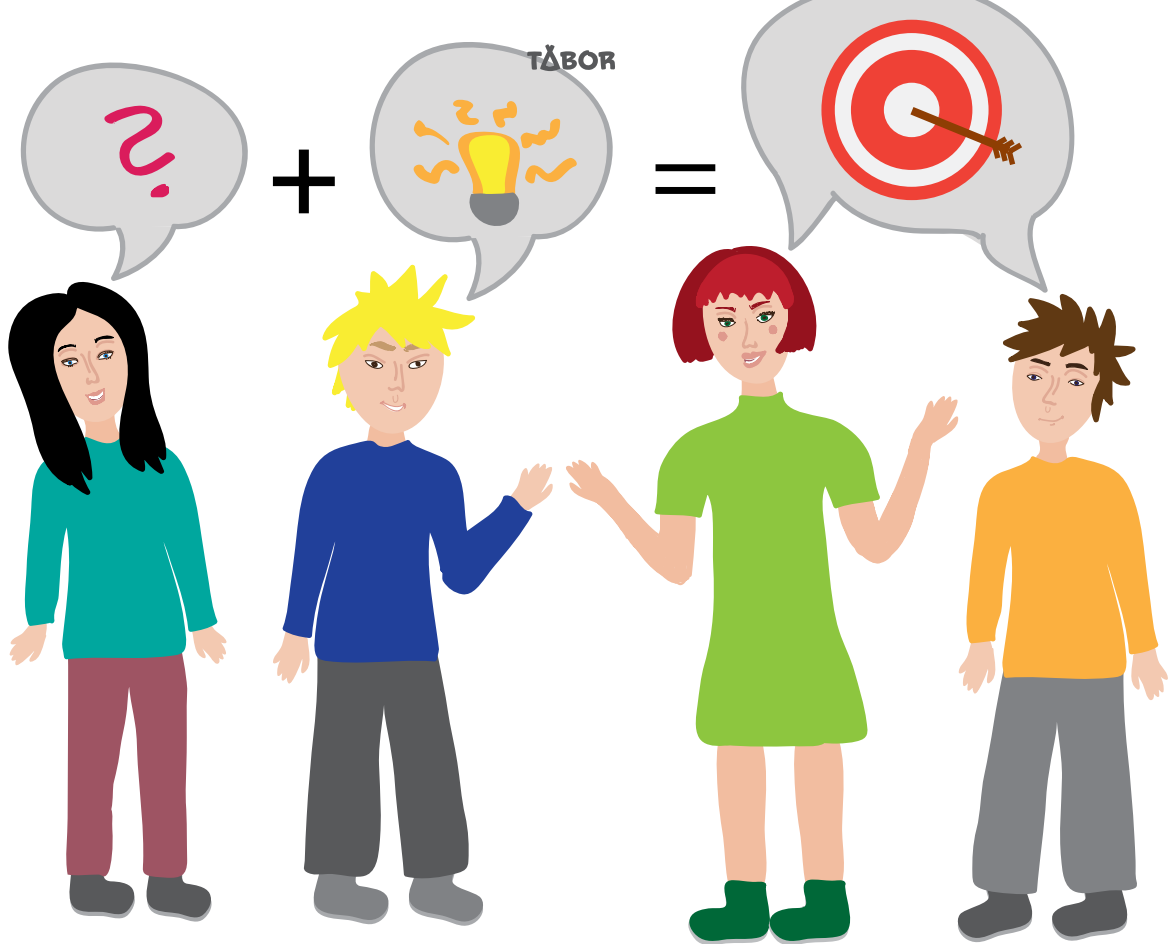
PREBERI VEČ

Energetska oskrba Slovenije (2020): esvet.si/energetska-mesamica/.

"How We Make Energy | Essentials of Environmental Science." *Hot Mess*. YouTube, 2020. bit.do/hot-mess.

Alassane, Stefanie L., Solafrica. *Solar Energy Handbook: A Guide for Teacher and Youth Leaders*. Bern: Sloafrica. 2015.

MacKay, David J.C. *Trajnostna energija – brez razgretega ozračja*. Ljubljana: Energetika. NET, 2013.

Če želiš priti daleč, pojdi v družbi

Besedilo: Tina Mervic, ilustracije: Alja Ločičnik

Ljudje smo socialna bitja in potrebujemo povezanost. Že od samih začetkov smo živeli, se selili in lovili v skupinah. Tudi v današnjih časih je življenje v skupini zelo pomembno. Posamezniki okrog nas naučijo pomembnih veščin, znanj, spretnosti, ki jih potrebujemo za preživetje in za življenje. Naša socialna skupina igra tudi pomembno vlogo pri oblikovanju naše identitete, kdo smo kot posamezniki in kdo smo kot ljudje.

Korona časi so nam začrtali smernice, da več časa preživimo doma, da se manj družimo in da moramo v namene preprečevanja širjenja bolezni omejiti stike z drugimi, prekiniti z določenimi aktivnostmi oziroma ohranjati varno fizično razdaljo. Vse to lahko vpliva na pomanjkanje socialnih stikov, kar je lahko tudi čustveno obremenjujoče.

ZANIMIVOST

Raziskovalci univerze Brigham Young so predstavili raziskavo, v kateri ugotavljajo, da so osamljenost, socialna izolacija in življenje v osami, pomembnejši dejavniki tveganja za zgodnejšo smrt kot debelost. Več o članku na koncu prispevka.

TAKO ZELO POMEMBNO JE, DA OSTANEMO POVEZANI!

Občutek socialne povezanosti je v takih časih še bolj pomemben kot ponavadi in prednosti socialne povezanosti ne smejo biti spregledane. Socialne povezave namreč izboljšujejo kakovost življenja, krepijo duševno zdravje, zvišujejo pozitivna občutja, znižujejo nivo stresa in krepijo samozavest. Socialne povezave niso nujno le skupno druženje (v živo), ampak tudi občutek povezanosti z drugimi. Občutek, da vemo, da nismo sami, da drugi želijo preživljati čas z nami, da nas drugi razumejo in mislijo na nas. To velja za vse posameznike, za tiste, ki so bolj družabni, kot tudi za tiste, ki potrebujejo manj družabnih stikov. Vsi pa potrebujemo občutek povezanosti in pripadnosti, saj nam socialne povezave omogočijo zadovoljevanje temeljnih človeških potreb, kot sta potreba po pripadnosti in potreba po ljubezni.

Socialne povezave, ki jih vzpostavimo na določenem prostoru preko aktivnosti, s katerimi se ukvarjamo, nam omogočijo, da si zgradimo podporno mrežo. Socialne povezave so tudi vsa prijateljstva na Facebooku in sledilci na Instagramu, a ne pozabimo, da pravo podporno mrežo posameznikov predstavljajo tisti, ki nam dajejo občutek pripadnosti, ob katerih se dobro počutimo, jim lahko zaupamo in z njimi lahko delimo tako vesele kot tudi manj dobre novice. Socialna podpora mreža ni samoumevna in nima vsakega privilegija, da si jo lahko zgradi. Zato jo moramo še toliko bolj spoštovati, negovati in krepi.

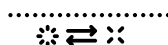
POMEMBNO

Izraza *socialna distanca* in *telesna razdalja* nista zamenljiva. Telesna oz. fizična razdalja ima še sopenenki medosebna ali medsebojna razdalja, ki označuje konkretno merljivo razdaljo, tj. 1,5 metra. Na portalu Fran v Sprotnem slovarju slovenskega jezika ima izraz *socialna distanca* izvorni terminološki pomen (iz sociologije) na prvem mestu, šele nato sledijo v zadnjih mesecih nastali oz. aktivirani pomen, povezan z epidemijo koronavirusne bolezni. Fran *socialno distanco* definira kot šibko, manj intenzivno interakcijo med navadno prevladujočo skupino in drugimi skupinami ljudmi zaradi osebnih, družbenih, ekonomskih razlik.

"Socialna distanca je v sociologiji natančno opredeljena, nanaša pa se na razlike med skupinami ljudi, med revnimi in bogatimi, moškimi in ženskami, tujci in domačini, bolnimi in zdravimi ... Na to virus ne reagira. Imeti moramo fizično distanco, ne pa socialne."

Matjaž Hanžek

Kakovostnih socialnih povezav seveda najlažje ohranjamo preko fizičnega stika in druženja, a v časih, ko je priporočena telesna razdalja, še ne pomeni, da ne moremo tudi na daljavo krepiti pripadnosti in ljubezni.

Enako velja za taborniška srečanja. Pri tabornikih smo že tako ali tako veliko časa v naravi, kjer so preventivni ukrepi za preprečevanje širjenja okužbe manj striktni. Prav tako se pri tabornikih veliko gibamo, skrbimo za zdrav življenjski slog, kar je tu varovalni dejavnik pred boleznimi. Pri tabornikih (kdaj tudi nevede) spodbujamo socialne povezave, občutek pripadnosti, preko šeg in navad, duhovnih aktivnosti, začetnih povezovalnih iger, petja pesmi ipd.

ZANIMIVOST

Petje, predvsem v skupini, sprošča hormone sreče (endorfine, npr. oksitocin), ki nam omogočajo občutek zaupanja in povezanosti.

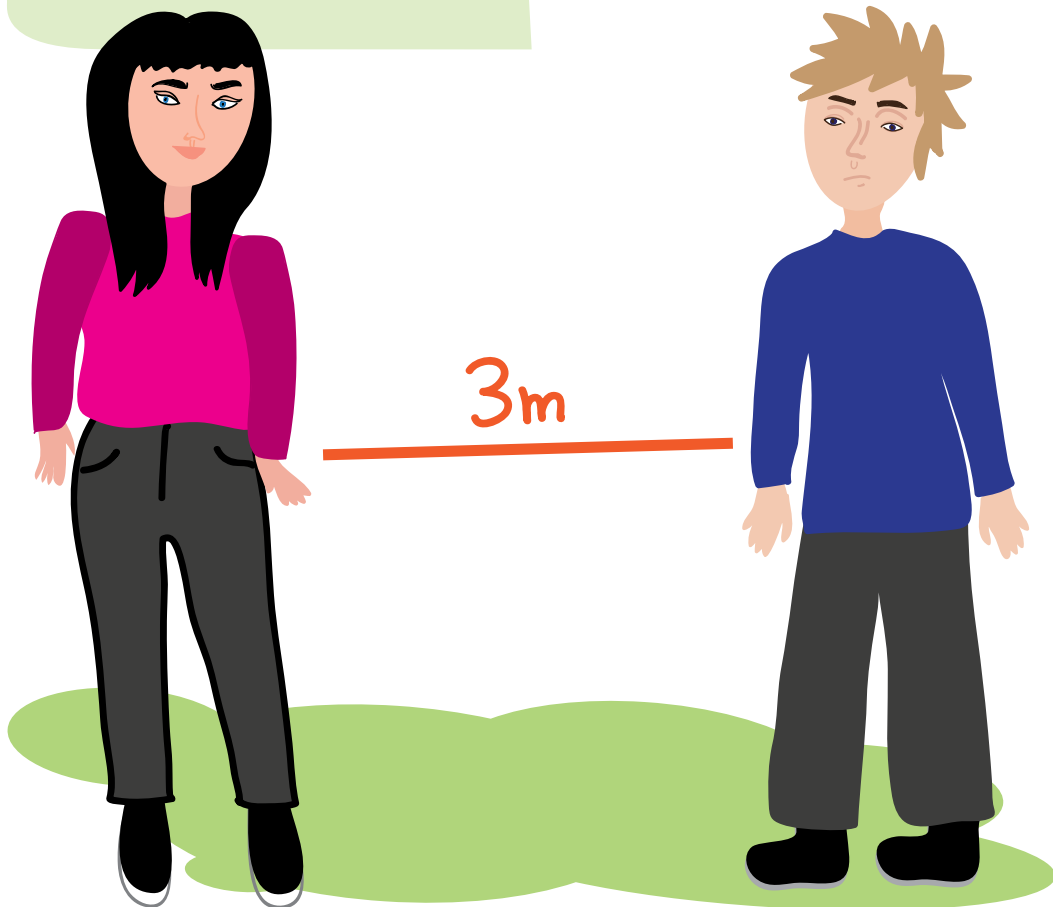
TABORNIŠKO POVEZOVANJE NEKOLIKO DRUGAČE

Vseeno pa je treba v korona časih, predvsem takrat, ko nam je omejeno druženje in srečevanje, treba razmisliti o novih načinih povezanosti in ohranjanja socialnih povezav ter posledično pripadnosti in občutka povezanosti.

OHRANIMO RUTINO

Najpomembnejše je, da ohranimo rutino in z njo stalnost in kontinuiranost. To predvsem velja za mlajše otroke. K rutini spada tudi to, da ohranimo mirno kri in s svojim vedenjem ne širimo še dodatne nepotrebne panike. Svojim članom poskušamo biti zgled, kako se konstruktivno spoprijeti s situacijo, in jim pokazati, da lahko skupaj najdemo pozitivne rešitve.

Ob tem je seveda treba slediti navodilom strokovnjakom in vlade ter ves čas skrbeti za ustrezno higieno. Tako higieno rok kot tudi mentalno higieno (*psihološki izraz za proces ohranjanja psihološkega zdravja in dobrega počutja*).

Ob tem imejmo v mislih, da je pomembno, da poskrbimo tudi za svoje dobro počutje. Ker le, če se bomo mi počutili dobro in bomo poskrbeli za svoje dobro počutje, lahko pozitivno energijo prenašamo na druge.

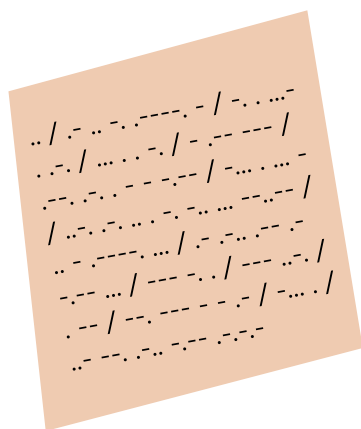
GRADIMO NA OBČUTKU PRIPADNOSTI

Prav tako je v teh negotovih in občasno strašljivih časih še bolj pomembno, da ohranjamo povezanost in občutek pripadnosti družbi, tako širši kot taborniški. Za dobro počutje poskrbimo tako, da se z drugimi vseeno povezujemo, jih podpiramo in jim pomagamo.

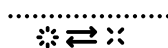
Taborniki smo prostovoljci in veliko prostovoljcev je pokazalo solidarnost z različnimi akcijami za pomoč drug drugemu, tudi v urah, ki so jih namenili aktivnostim civilne zaščite. Solidarnost pokažemo tudi tako, da ne spodbujamo stigme do okuženih posameznikov, saj s tem rušimo povezanost v skupnosti in krepimo socialno distanco.

POIŠČIMO NOVE NAČINE ZA SREČEVANJE

Kljub omejitvam, ki se pogosto spreminjajo, je pri taborniških sestankih treba ohraniti čim več kar lahko. Tako lahko npr. ohranimo čas srečevanja in kraj srečevanja. Če se ne moremo srečati v živo, lahko vseeno ob običajnem času nekaj storimo skupaj. Lahko se takrat pokličemo, posnamemo in delimo z drugimi, lahko takrat pošljemo navodila za taborniški sestanek. Prav tako lahko na kraju, kjer se po navadi srečujemo, pustimo sporočilo, obvestilo, navodila, zemljevid in druge materiale za izvedbo aktivnosti. Seveda je treba spremembe skomunicirati z našimi člani in tudi njihovimi starši, predvsem ko gre za manjše otroke, ki potrebujejo dodatno podporo s strani odrasle osebe.

Opomnimo se, da drugačni časi niso nujno slabi, ampak so lahko priložnost za nove ideje, nove priložnosti in nove metode. Tako lahko v taborniškem vodstvu skupaj načrtujemo in viharimo možgane o ustvarjalnih načinih, da ostanemo povezani s svojimi člani.

POSKUSIMO SE ODDALJITI OD SPLETA

Ob tem ne pozabimo, da so otroci in mladostniki že tako prenasršeni z aktivnostmi na spletu, zato poskusimo biti čim bolj kreativni za aktivnosti v živo in v naravi. Prav tako ne pozabimo, da so taborniki pomembni pri vključenju vseh otrok, ne glede na njihov socialnoekonomski status. Nekateri otroci tako morda nimajo dostopa do računalnika, telefona ali internetne povezave. Z ozirom na to je še toliko bolj pomembno, da razmislimo o inovativnih rešitvah, ki nujno ne posegajo po novejših oblikah telekomunikacije. Seveda se lahko poslužimo tudi spletnih aktivnosti, pomembno je le, da damo prednost drugim.

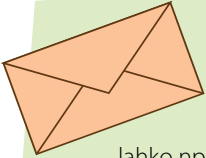
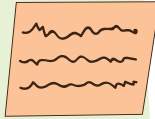

NEKAJ IDEJ ZA VODOVE SESTANKE

Svojim članom lahko tako pripravimo npr. lov za lisico po mestu oziroma okoli taborniške sobice, ki ga lahko opravijo individualno.

Lahko jim pustimo sporočila in navodila po mestu in jih morajo poiskati (vsak član dobi svoje navodilo in svoje sporočila, ko vsi zberejo informacije, pa sestavijo celotno sliko).

Prav tako ne pozabimo na klasično obliko pošiljanja pošte, ki nam omogoča pošiljanje navodil, sporočil, materialov vsem otrokom. Tako lahko npr. vsakemu članu pošljemo košček sestavljanke, ki ga morajo pobarvati in takoj naslednjič, ko se bomo zopet videli, ga lahko sestavimo, ali pa lahko vsak član posebej obiše taborniško sobico in prinese košček sestavljanke, ki jo skupaj (z varno razdaljo) sestavljamo.

Svoje člane lahko spodbudimo, da si med seboj pošiljajo pošto, ob tem jim ne pozabimo priskrbeti znamk, izdelava kuverte kot origami pa je lahko že del aktivnosti.

Nova orodja in oblike komunikacije seveda lahko še vedno uporabimo, saj tako najlažje poskrbimo za hiter prenos informacij, za pošiljanje fotografij, videoposnetkov ipd. Ob tem le preverimo, da bodo informacije prišle do vseh, da ne bo kdo izključen.

Poleg tega pa ne pozabimo, da je lahko taborniški sestanek tudi zelo preprosta aktivnost, npr. sprehod v gozd, pohod na bližnji grič, druženje v naravi, čemur lahko dodamo pogovor o različnih temah, ki zanimajo mlade. Spodbudite gibanje in spodbudite pogovore, ki izhajajo iz njih.

Tudi to je način za krepitev povezanosti. Načrtujmo, da so taborniški sestanki lahko tudi odklop od vseh ostalih aktivnosti in svojim članom omogočimo prost pogovor in druženje v naravi (seveda na varni fizični razdalji).

ŠE NEKAJ KONKRETNIH PREDLOGOV ZA OHRANJANJE POVEZANOSTI, KADAR FIZIČNO ZDRUŽEVANJE NI DOVOLJENO

Vsak član lahko odda svoj predlog za aktivnost, pesem ali kar koli drugega. Predloge lahko zbiramo v nabiralniku pred taborniško sobico, lahko nam predloge sporočijo po pošti (morda v Morsejevi abecedi?) ali na kakšen drug kreativen način.

Skupni ogled filma ali oddaje (ob tem zopet poskrbimo, da je dostopna vsem članom, npr. da se predvaja na RTV Slovenija ali je prosto dostopna na YouTubu).

Ustvarjanje skupnega dokumenta preko aplikacije Google Drive, npr. vodniška pesmarica, zbirka vicev, receptov, potencialnih vodovih izletov (odvisno od veščin, ki jih usvajate).

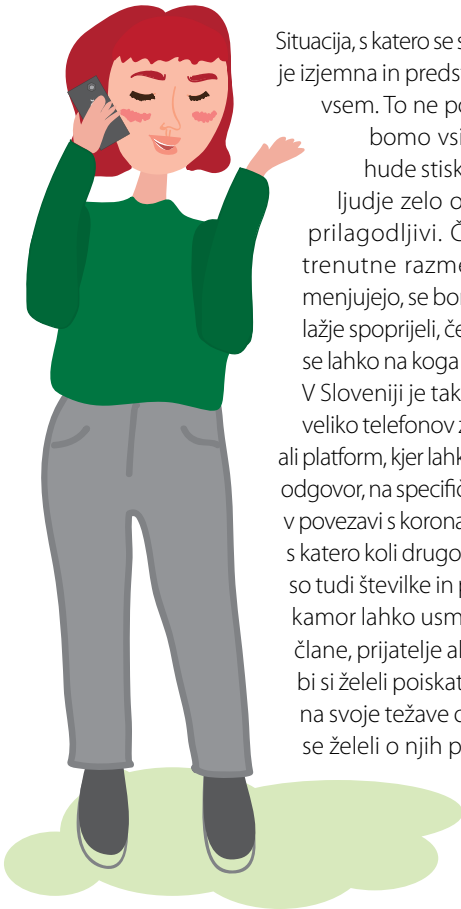

Več predlogov lahko dobimo tudi z brskanjem po spletu, saj se taborniki povsod po svetu srečujemo s podobnimi situacijami. Nekaj idej lahko najdemo na tej spletni strani: bit.do/taborniki-na-spletu. Med njimi je npr. ideja za iniciativo Three for 3 (bit.do/three-for-3), kjer taborniki med seboj delijo tri pozitivne stvari, ki jih počnejo, da ohranjajo dobro počutje v korona času.

Možnosti za aktivnosti je kar precej. Izkoristimo priložnost in preko ustvarjalnosti ostanimo povezani. Veliko se gibajmo, hodimo v naravo, najpomembneje pa je, da ne pozabimo drug na drugega in na povezanost.

V ISKANJU POGOVORA

Vsakdo izmed nas kdaj pa kdaj potrebuje dodaten nasvet ali pogovor. Imejmo v mislih, da duševno zdravje ni tabu! In duševno zdravje ni pomembno samo takrat, ko res ne vemo več, kako naprej. Duševno zdravje je del našega vsakdana - je naša motivacija, naše počutje, naša čustva, naši odnosi.

Situacija, s katero se srečujemo, je izjemna in predstavlja izziv vsem. To ne pomeni, da bomo vsi doživljali hude stiske, saj smo ljudje zelo odporni in prilagodljivi. Če pa nas trenutne razmere obremenjujejo, se bomo z njimi lažje spoprijeli, če vemo, da se lahko na koga obrnemo. V Sloveniji je tako na voljo veliko telefonov za klic v sili ali platform, kjer lahko dobimo odgovor, na specifično težavo v povezavi s korona časi ali pa s katero koli drugo težavo. To so tudi številke in platforme, kamor lahko usmerite vaše člane, prijatelje ali druge, ki bi si želeli poiskati odgovor na svoje težave oziroma bi se želeli o njih pogovoriti.

NEKAJ ŠTEVILK, NA KATERE SE LAHKO OBRNEMO

- **Tom Telefon:** e-tom.si/, brezplačna telefonska številka 116 111.
- **Psihosocialna podpora ob koronavirusu:** facebook.com/psiho.dezinfekcija/.
- **Center za psihološko svetovanje Posvet.** Za pogovor so na voljo vsak delovni dan med 8. in 20. uro na telefonski številki 031 704 707.
- **To sem jaz:** tosemajaz.net/.
- Še več kontaktov, usmeritev in idej je dostopnih na spletnih straneh NIJZ
- nijz.si/sl/otroci-in-mladostniki-v-casu-sirjenja-okuzbe-covid-19
- nijz.si/sl/kako-se-pogovarjati-z-otroki-o-koronavirusu-sars-cov-2-covid-19

Preverite lahko tudi aktivnosti v Centrih za krepitev zdravja v Zdravstvenih domovih po Sloveniji. Društvo psihologov Slovenije je v sodelovanju (DSP) z Nacionalnim inštitutom za javno zdravje (NIJZ) 6. aprila vzpostavilo telefon za psihološko podporo prebivalstvu na številki 041 443 443. Številka sicer trenutno ni več aktivna, upamo pa lahko, da se stanje ne bo tako poslabšalo, da bi jo bilo treba ponovno aktivirati. Ne glede na situacijo pa si lahko pregledate informacije o duševnem zdravju, pomoči in pogovoru na spletnih straneh Društva psihologov Slovenije oziroma NIJZ.

In naj zaključimo s sloganom Tom telefona, ki letos praznuje 30 let obstoja, da odgovor je pogovor.

PREBERI VEČ

- Loneliness and Social Isolation as Risk Factors for Mortality: A Meta-Analytic Review. APA. 2015. bit.do/so-lonely
- Je boljše "socialna distanca" ali "telesna razdalja"? ZRC SAZU. 2020. bit.do/telesna-razdalja
- Distanca. Sprotni slovar slovenskega jezika. bit.do/distanca
- Virus odganjamo s fizično razdaljo in socialno bližino. Val 202. 2020. bit.do/odzenimo-virus
- Connectedness. Australian Government, Department of Health. 2020. bit.do/connectedness-1
- Social Connection Boosts Health, Even When You're Isolated. Psychology Today. 2020. bit.do/social-connection

Kako smo slovenski taborniki postali člani največjega svetovnega mladinskega gibanja

Besedilo: Rok Šarič

Kako smo taborniki pred 25 leti sploh postali člani Svetovne organizacije skavtskega gibanja (WOSM)? Smo res bili v času Jugoslavije že člani, potem pa ne več? Ali smo res taborniki prvi, ki v svoji prisegi eksplicitno ne omenjamo Boga? Skozi raziskovanje naše, taborniške zgodovine je nastal spodnji članek, ki poskuša odgovoriti na ta in podobna vprašanja. Članek je nastal s pomočjo Urbana Lečnika Spaića, Andreja Tavčarja, načelnika ZTS za mednarodno dejavnost v času vstopa ZTS v WOSM, in Iva Štajdoharja, tajnika ZTS v času vstopa ZTS v WOSM.

RAZSEŽNOSTI SKAVTSTVA PO SVETU

Skavtstvo je svetovno gibanje z več kot 54 milijoni članov. Svetovno organizacijo skavtskega gibanja sestavljajo nacionalne skavtske organizacije, katerih naloga je skrbeti za podporo in razvoj skavtskega gibanja v določeni državi. Če želi določena skavtska organizacija postati polnopravna članica WOSM, jo mora potrditi svetova skavtska konferenca, ki je najvišji organ odločanja v WOSM in se odvija na tri leta.

Vsaka država ima lahko le eno nacionalno skavtsko organizacijo, torej polnopravno članico WOSM. V primeru, da je imela država več kot eno skavtsko organizacijo, se je v preteklosti lahko oblikovala federacija skavtskih organizacij, ki organizacijam omogoča lažjo koordinacijo in dovolj samostojnosti. Ker pa WOSM že nekaj časa ne sprejema več skavtskih federacij medse (razen izjemoma), tudi predloga o federaciji med ZTS in ZSKSS (Zvezo slovenskih katoliških skavtinj in skavtov) ni podprl. Namesto tega se je odločil natančno pregledati delovanje obeh organizacij, torej dolgoletne taborniške in novoustanovljene organizacije katoliških skavtov, in se odločil za eno, ki jo je potem sprejel kot članico.

Trenutno je na svetu 171 skavtskih organizacij, ki so članice WOSM. Na svetu je zgolj pet držav, kjer skavtstva uradno ni, in sicer Andora, Kitajska, Kuba, Severna Koreja in Laos.

VSTOP SKAVTSKIH ORGANIZACIJ V WOSM SKOZI ZGODOVINO

Skavtsko gibanje se je začelo že leta 1907, vendar takrat ni obstajalo nobeno mednarodno telo, ki bi nadzorovalo in podpiralo razvoj gibanja po celem svetu. Organizacije, ki so leta 1920 prisostvovala pri

Znak 42. Svetovne skavtske konference Egipt 2021. (Vir: scoutconference.org/)

ustanovitvi WOSM, so postale ustanovne članice svetovne skavtske organizacije, vendar jim za to ni bilo treba izpolnjevati nikakršnih meril za članstvo. Ena izmed ustanovnih organizacij WOSM je bila tudi Savez izvidnika i planinki Jugoslavije. Del te organizacije je bila tudi predvojna slovenska skavtska organizacija. Po 2. svetovni vojni so v Sloveniji leta 1951 člani obeh predvojnih organizacij, torej skavtske in gozdovniške, skupaj ustanovili Združenje tabornikov Slovenije, ki se kasneje preimenuje v zvezo. Leta 1953 je ZTS skupaj s sorodnimi organizacijami iz nekdanje skupne države ustanovila Savez Izviđača Jugoslavije. WOSM je proti koncu 50. let prejšnjega stoletja to organizacijo črtal iz članstva, in sicer zaradi neplačevanja članarin.

Od leta 1924 je organizacije, ki so kandidirale za članstvo v WOSM, potrjevala svetovna skavtska konferenca. Ker pa se je skavtstvo hitro širilo po svetu v države z različnimi veroizpovedmi, se je WOSM precej ukvarjal z vprašanjem duhovnosti, na kar najbolj neposredno opozarja „dolžnost do Boga“ v skavtski prisegi – vendar je to določilo treba razumeti v širšem kontekstu. V dokumentu o duhovnem razvoju v skavtstvu lahko na primer beremo, da želi skavtsko gibanje popolnoma opolnomočiti posameznikovo versko prepričanje.

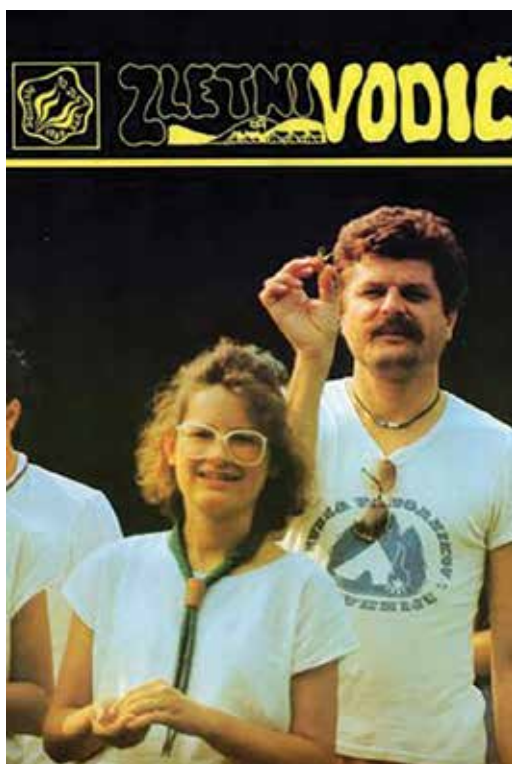
WOSM od organizacije, ki kandidira za članstvo, zahteva dosledno upoštevanje temeljnih načel skavtstva in ustrezno vsebino prisege. Od leta 1924 naprej je svetovni skavtski komite tako posebno pozornost namenil različnim interpretacijam skavtske prisege. Kasneje je WOSM prepoznal, da se različne skavtske organizacije odmikajo od skavtske prisege, predvsem z umikanjem fraze, ki poudarja dolžnost do Boga.

ČAS PRED VSTOPOM ZTS V WOSM

Okrog leta 1985 smo se v ZTS začeli spraševati, zakaj nismo taborniki povezani v nobeno svetovno organizacijo, na primer WOSM, in zakaj ne bi postali člani le-te. Na prehodu iz leta 1987 na leto 1988 je v Avstraliji potekal 16. Svetovni skavtski jamboree. Potekal je čez novoletne praznike, ko je v Avstraliji poletje. Ta jamboree je že obiskala tudi delegacija slovenskih tabornikov. Sledili so sestanki v Ženevi. Leta 1989 je ZTS že uvedel določene značilnosti jamboreeja na zletu, ki je tega leta potekal v Medvodah. Dotlej je zlet pomenil zgolj skupen tabor (vseh) rodov, kjer je imel vsak rod svoj program, od leta 1989 pa je bil pomemben del programa voden s strani Zveze.

Znak 16. Svetovnega skavtskega jamboreeja v Avstraliji. (Vir: en.wikipedia.org/wiki/16th_World_Scout_Jamboree)

Naslovnica vodiča po 10. Zletu ZTS leta 1989 v Medvodah. (Dostopno na: issuu.com/klubhrcki/docs/10zletzts)

Zanimivo je dejstvo, da je znak ZTS eden redkih brez skavtske lilije, prav tako pa je zanimivo tudi to, da poimenovanja „tabornik oz. tabornica“ za vstop v WOSM nismo spreminjali, saj nam ga niti ni bilo treba. Rečemo lahko, da je tabornik (poleg besede skavt) ena izmed slovenskih ustreznic za angleški izraz scout.

Fotografija s konference v Oslu. (Vir: flickr.com/photos/worldscouting/5206683034/)

ZTS POSTANE POLNOPRAVNI ČLAN WOSM

ZTS je bil sprejet v WOSM 15. septembra 1994. Na naslednji Svetovni skavtski konferenci leta 1996 v Oslu so predstavnikom ZTS uradno predali dokumente, ki sta jih prevzela Milko Okorn, takratni načelnik zveze, in Andrej Tavčar, načelnik za mednarodno dejavnost.

Za včlanitev ZTS v WOM je bilo bistveno, da smo pokazali, da se lahko spreminjamo in se tudi smo. Najbolj se je spremenila vsebina tečajev za vodje znotraj izobraževalne sheme Zveze, ustrezno pa smo posodobili tudi statut, vključno s taborniško prisego. Taborniški rodovi so v svoji zasnovi samostojne pravne osebe, torej delujejo avtonomno, zato je bila vpeljava prenovljenega izobraževalnega sistema pravi izziv za takratno vodstvo.

ZAČETKI DUHOVNOSTI PRI TABORNIKIH

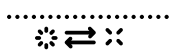
Velik izziv je predstavljala tudi prilagoditev statuta ZTS kriterijem WOSM in znotraj statuta opredelitev nove taborniške prisege, ki jo je bilo treba oblikovati tako, da je sledila temeljnemu načelom skavtskega gibanja, čemur je morala zadostiti vsaka članica WOSM. ZTS je za ta namen oblikoval delovno skupino (s strokovnjaki

in izven organizacije) za razvoj duhovnosti, tako za verujoče člane (ne glede na religijo) kot tudi za tabornike, ki svojo duhovnost razvijajo na drugačen način. Beseda „Bog“ je imela tako preozek pomen, ker pri nas v splošnem pomeni predvsem katoliškega Boga, medtem ko je ZTS želel ohraniti značaj odprte organizacije, ki medse sprejema člane ne glede na veroizpoved oziroma obliko razvijanja duhovnosti. Delovna skupina je po triletnem proučevanju opredelila izraz Duhovna resničnost, ki odgovarja tovrstnemu delovanju taborniške organizacije.

ZTS je torej prvi uporabil v svoji prisegi termin „Duhovna resničnost“ in v njej ni eksplicitno omenjal Boga (torej fraze „dolžnost do Boga“), kar je bila sicer do takrat obvezna praksa. Sprememba taborniške prisege v tem smislu se nanaša na resolucijo s Svetovne skavtske konference leta 1961, kjer je poudarjeno, da je treba duhovno resničnost negovati, nikakor ne nujno na način tesne povezave z eno religijo, ampak predvsem spodbujati mlade, da sami najdejo nek duhoven smisel. WOSM je ZTS in taborniško delovanje opazoval kar tri leta (1991–1994). Med temi tremi leti je ZTS dokazal, da je množična, neodvisna in odprta organizacija.

Tako kot druge skavtske organizacije v svoji prisegi Boga pišejo z veliko začetnico, je tudi v taborniški prisegi Duhovna resničnost zapisana z veliko začetnico. Ne smemo in ne moremo pa fraze Duhovna resničnost jemati kot popolno zamenjavo besede Bog v skavtski prisegi, saj gre za širši pojem. Prišli smo do zaključka, da če že nismo nujno pripadniki določene veroizpovedi, pa taborniki vsaj iščemo nek (višji) smisel.

Slednja trditev se sklada tudi s tem, kar si je lord Robert Baden-Powell, ustanovitelj skavtstva želel in kar si WOSM želi danes: Spodbuditi mlade k nematerialni usmerjenosti in k iskanju smisla.

Taborniška organizacija ima že od samega začetka zelo močno navezavo na naravo. Dandanes se družba spreminja in taborništvo se v velikih mestih srečuje z izzivom ali pa dejstvom, da stika z naravo ni več v taki meri kot včasih.

Nenazadnje pa taborništvo živi predvsem preko ljudi, ki ga prakticiramo in širimo.

Pomembno je, da smo ponosni taborniki, da ponosno širimo taborništvo in da ne pozabimo, da smo del velike svetovne skavtske družine, ki šteje več deset milijonov članov.

Robert Baden-Powell, začetnik skavtskega gibanja
(Vir: britannica.com/biography/Robert-Stephenson-Smyth-Baden-Powell-1st-Baron-Baden-Powell)

Vsebina prispevka je povzeta po pogovoru z g. Andrejem Tavčarjem in g. Ivom Štajdoharjem. V kolikor se pojavi potreba po pogovoru o zapisani vsebini, smo na Taborniškem forumu odprli tudi temo o prispevku: forum.stencas.si/thread/tabor-november-2020-kako-smo-slovenski-taborniki-postali/.

Simona Semenič: Skrivno društvo KRVZ

(MLADINSKA KNJIGA, 2020)

Besedilo: Nik Žnidaršič

Tri nosečnice čakajo na porod. Na drugi strani sveta (točno na drugi strani, kot če bi z iglo prebodel globus) znanstvenik Erasmus lazi po gozdu in išče rastlino. Ena od nosečnic in Erasmus hkrati dobita tisto, kar sta iskala: ona rodi, on pa odkrije rastlino *Dracophyllum remedium*. Ko se vrne, da bi jo lahko spravil na varno, je ni več. Nekdo jo je izkopal in mu jo ukradel. Devet let kasneje se končuje šolsko leto. Črt – devet let kasneje je pač star devet let – vidi, kako na njegovi strehi pristane zmaj. Oziroma vidi senco, ki ga spominja na zmaja in zato sklepa, da nekje nad njegovo glavo tiči bitje, ki ga še nihče ni videl.

Dedek njegovega najboljšega prijatelja Vida – Konstantin je zmajeslovec. Črt se zato želi o tem pogovoriti z njim, a ga je strah, kaj bo rekel njegov prijatelj. Ga bo obtožil, da laže? Da si izmišljuje? Se mu bo smejal? Še preden bi lahko prišlo do česar koli od tega, pa ga Vid prehitzi z drugo novico: Dedku so vlomili v stanovanje, polno predmetov, ki so tako ali drugače povezani z zmaji. Čeprav Konstantin pravi, da niso vzeli ničesar pomembnega, se vseeno obnaša precej zaskrbljeno. Na drugi strani sveta pa Erasmus prejme nenavaden klic. V polomljeni angleščini mu moški glas pove, da mora priti v Ljubljano z veliko količino denarja, če hoče dobiti rožo nazaj. In da ne sme pod nobenim pogojem kontaktirati policije – rožo bo drugače uničil. Stvar pa postane še bolj zahtevna: Kaj in Iza, ki sta se letos preselila v Ljubljano in ju sošolci ne marajo, ker govorita drugače od njih in ju ne morejo razumeti, sta našla na podstrešju zemljevid. Vendar ta zemljevid ni običajen: Porisan je s čudnimi simboli in čeprav predstavlja Ljubljano, so ulice poimenovane drugače, kot so poimenovane danes. Prepričana, da skriva zaklad, ga zato pokažeta Vidu in Črtu, ki se odločita, da jima bosta pomagala rešiti uganke.

Četverica glavnih junakov (ki so otroci tistih treh nosečnic na začetku) se stalno srečuje in ukvarja s skrbnimi mamami, od katerih morajo včasih bežati, včasih jih morajo zavesti, da lahko izpolnijo nalogo, ki so si jo zadali in za katero so prepričani, da je bolj pomembna od tega, koliko časa ne bodo smeli igrati računalniških iger. Četverica se zaletava v tečne gospose na ulici in gleda, kako isti gospodi

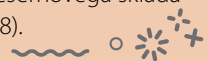
kričijo za najstnicami, ki so jih rahlo oplazile, in pridigajo o slabih manirah mlajših generacij. V šoli jih nadlegujejo starejši učenci, dedki jih razvajajo in se pritožujejo nad nenavadnimi sosedi.

Zgodbo vodi avtorica sama: Direktno nagovarja bralca, včasih se pretvarja, da ga zavaja, včasih ga res zavede. Vstavlja svoje osebne izkušnje, ki pa vseeno ostajajo pomemben del zgodbe, ki jo prilagaja tako, da ji je bližje. Dogajanje stalno povezuje z drugimi knjigami, predvsem z mladinskimi fantazijskimi romani, ki jih je marsikateri bralec že prebral. Včasih se nasloni tudi na starogrško mitologijo, vendar se ji spretno uspe izogniti, da bi zvenela kot učiteljica. Zgodbo odkriva skupaj z bralcem in na začetku ne ve, kako se bo končala. Skupno potovanje tako branje naredi manj osamljeno, kot bi bilo sicer in kot je ponavadi.

Roman se bere kot prava kriminalka, ki svojega konca ne izda že tekom knjige, vendar ga skriva do konca, ko se vsi koščki sestavljanke postavijo na svoje mesto in zgradijo celostno sliko.

Skrivno društvo KRVZ je prvi mladinski roman dramatičarke Simone Semenič (1975). Zanj je dobila nagrado modra ptica, ki jo podeljuje založba Mladinska knjiga. Doselej je bila trikrat nagrajena tudi z Grumovo nagrado za najboljše dramsko besedilo (2006, 2008 in 2014) in z nagrado Prešernovega sklada za izjemne dosežke (2018).

Koronavirus, covid-19, SARS-CoV-2 ...

Besedilo: Zala Šmid, fotografija: Arhiv RDGO Celje

A veš tisto, ko je nekaj aktualno, pa misliš, da kmalu ne bo več, zato ne pišeš o tem, čez nekaj mesecev je pa stvar še vedno strašno razširjena in popularna? No, to se mi je zgodilo s koronavirusom. Sem si rekla, da ne bom težila s tem, ker bo kmalu mimo, ampak zdaj vidim, da očitno ne bo nič narobe, če razjasnimo nekaj zadev.

Najprej pogledajmo, kaj je sploh kaj. **Virus**, ki nam preprečuje normalno življenje v letu 2020, se imenuje **SARS-CoV-2** ali (**novi**) **koronavirus**. Zakaj novi? Ker je koronavirusov več vrst in obstajajo že tako dolgo, da so uvrščeni celo v SSKJ², in sicer z razlago: virus iz družine Coronaviridae. Letošnja nadloga je torej samo ena izmed množice. Kratica SARS-CoV-2 spada med zapletene kratice, zato je ne sklanjamo - okužil se je z virusom **SARS-CoV-2**, na primer. In koronavirus **pišemo skupaj**. Ne korona virus, četudi nam podčrtovalnik v Wordu morda signalizira, da bi bilo to bolj prav, niti ne corona virus, koronavirus in kar je še najrazličnejših variant. Besedo smo lepo **poslovenili**, skupaj pa jo pišemo kot vse podobne zloženske. Ker viruse v slovenščini zapisujemo z malo začetnico, je tako tudi s koronavirusom. Sklanjamo ga enako kot rotavirus in druge virusne zloženske: koronavirusa, koronavirusu, s koronavirusom itn.

Ko smo obdelali njenega povzročitelja, se lahko lotimo še **bolezni** same. Imenovana je **covid-19** (angl. **coronavirus disease 2019**) ali slovenjeno **koronavirusna bolezen 2019**. Sprejemljiv je tudi zapis z velikimi črkami, torej COVID-19, vendar priporočam pisanje z malimi, saj kratico beremo kot

besedo in jo tudi **normalno sklanjamo** (podobno kot Unesco, Nato ipd.):

1. covid-19
2. covid-19
3. covidu-19
4. covid-19
5. pri covidu-19
6. s covidom-19

Zapis Covid-19 je napačen – pomislite samo, bi tudi pljučnica ali gripa pisali z veliko začetnico? A vidite, zato tudi koronavirusno bolezen pišemo z malo. **Izgovarjamo jo slovenjeno in s širokim o** [kôvid-devétnajst]. Ljubkovalno lahko brez težav rečete tudi korona ali koronca, pri zapisovanju pa prosim upoštevajte zgoraj opisano.

Koronaslovnica ni mačji kašelji, vem, ampak saj smo skozi teh nekaj let skupnega pravopisnega drobljenja že ugotovili, da pri slovenščini pač ne zmanjka izjem in zapletenih razlag, ki skrbijo, da imamo lektorji vedno več kot dovolj dela.

RAZMIGOVALNICA MOŽGANOV

Naloge pripravila: Suzana Podvinšek, povzeto po Josip Prokeš Peške: *Matematika = zabava*

Preizkusi svoje možgančke in poskusi rešiti naslednje naloge, povabi še prijatelje in naj reševanje postane prava zabava.

KDO PREJ IN KDO POZNEJE?

Tina, Valentina in Saša živijo v isti ulici, toda v različnih hišah. V isti ulici je tudi šola, kamor hodijo. Valentina ne stanuje bližje šoli kot Tina, Saša pa ne dlje kot Tina. Katera od deklet mora oditi od doma prva, katera gre na pot naslednja in katera zadnja, da bodo vse hkrati stopile v šolo?

KILOMETRI

Ko so taborniki na orientacijskem pohodu prehodili polovico poti in še 3 km, jim je ostala do cilja še tretjina poti. Koliko kilometrov morajo še prehoditi?

UGOTOVI PRIIMKE

Ivan, Peter in Stanko so sošolci. Njihovi priimki so Petrič, Ivančič in Stanič. Ugotovi, kako se pišejo sošolci, če je znano, da se Ivan ne piše Ivančič, Peter ne Petrič in Stanko ne Stanič, Stanko pa živi v isti hiši kot njegov sošolec Petrič.

Polž pleza na 10 m visok steber. Podnevi spleza 5 m, ponoči pa se 4 m spusti. Koliko dni bo potreboval do vrha stebra?

OREHI

Dva prijatelja imata skupaj deset orehov. Ko je eden od njiju pojedel en oreh in drugi tri, je vsakemu ostalo enako število orehov. Koliko orehov je imel vsak na začetku?

Preberi več Več podobnih nalog lahko najdeš v knjigi
Josipa Prokeša Peške: *Matematika = zabava*.

Rešitve:
1. Najprej mora kreniti Valentina, nato Tina in zadnja Saša. 2. 6 km. 3. Peter Stanič, Ivan Petrič in Stanko Ivančič. 4. 6 dni. 5. 6 orehov in 4 orehe.

Bojan in Tinka in eksistencialna kriza

PIŠE TISA
RIŠE ŠEKI

ŠKLJOC!

Besedilo: Lea Morano

Čeprav nam dandanašnja tehnologija omogoča raznorazne aktivnosti in spletne dogodke ter kakovostno izvajanje taborniškega programa, še vedno pogrešamo pristna taborniška doživetja. Pogrešamo sobe taborniških domov in dolge vožnje z vlakom do novega taborniškega tekmovalja, nenehno odvezovanje rutk najmlajših in nore potegavščine starejših, sledenje kompasu ob iskanju KT-jev in zapletanje v grme robide, v kotličku pripravljene testenine in celo nošnje težkih nahrbtnikov za bivanje.

Tako obujamo spomine na nam najljubše taborniške dogodivščine in predvsem v taborniški družbi preživeta poletja, z glasnim petjem ob plamenu ognja in dolgimi pogovori pod zvezdnatim nebom. Še ena fotografija, še en spomin, še en teden, mogoče dva in spet bo taborništvo povsod, ne le doma.

Foto: Z...

Foto: Urška Jankovič RSV

Foto: Žiga Debevc RSV

Foto: Neža Ternik RSR

Foto: Janja Skarlovnik RDGO

Foto: Žiga Debevc RSV

**NOBENO
DEJANJE
PRIJAZNOSTI
NE GLEDE NA TO,
KAKO MAJHNO JE,
NI NIKOLI
ZAPRAVLJENO.**

Aesop

